

BEYKOZ İLÇESİ ÇEVRE SORUNLARI SEMPOZYUMU

B. Ören

BİLDİRİ ÖZETLERİ
6 - 7 HAZİRAN 1998

Tüda
TÜRK DENİZ ARAŞTIRMALARI VAKFI
TURKISH MARINE RESEARCH FOUNDATION

BEYKOZ İLÇESİ ÇEVRE SORUNLARI SEMPOZYUMU PROGRAMI
6-7 Haziran 1998, Ahmet Mithat Efendi İlköğretim Okulu, Yalıköy - Beykoz

6 Haziran 1998

9.30 - 10.00 Kayıt

10.00 - 10.50 AÇILIŞ OTURUMU

Beykoz Vakfı Başkanı R. Şahin KÖKTÜRK
TÜDAV Başkanı Doç. Dr. Bayram ÖZTÜRK
Beykoz Belediye Başkanı Yücel ÇELİKBİLEK
Beykoz Kaynakamı Coşkun ERTÜRK
Denizcilikten Sorumlu Devlet Bakanı Dr. Burhan KARA

10.50 - 11.00 Ara

11.00 - 12.30 KARMA ÇEVRE OTURUMU

OTURUM BAŞKANI
Prof. Dr. Cuma BAYAT
11.00 - 11.25 Cuma Bayat, Ülkü Yazgıç, Burcu Soyan
ISCTS3 Bilgisayar Dağılım Modelinin Beykoz'daki
En Büyük Nokta Kaynak Emisyonlarına Uygulanması
11.25 - 11.45 Mehmet Borat
İçme ve Kullanma Suyu Sorunları Açısından Beykoz
11.45 - 12.05 Mehmet Borat
Kanalizasyon Suları Açısından Beykoz
12.05 - 12.30 Ender Çetin, Gülsüm Yılmaz, Burcu Soyan
Beykoz İlçesinde Gürültü Ölçümleri ve
Değerlendirilmesi
12.30 - 13.30 Ara

13.30 - 15.00 DOĞAL ve TARİHİ ANITLAR OTURUMU

OTURUM BAŞKANI
Prof. Dr. Semavi EYİCE
13.30 - 14.00 Ünal Asan
Beykoz ve Üsküdar'ın Anıtsal Ağaçları
14.00 - 14.30 Behçet Alper, Muzaffer Alper
Beykoz'un Tarihi Çeşmeleri
14.30 - 15.00 Ferda Kazancıbaşı
Beykoz'da Doğal ve Tarihi Anıtların
Korunmaları ve Yönetimleri
15.00 - 15.30 İnci Çağlayan
Sosyal ve Kültürel Yönleriyle Beykoz'un Tarihi
15.30 - 16.00 Ara

16.00 - 18.30 YERLEŞİM PLANLAMASI OTURUMU

OTURUM BAŞKANI
Prof. Dr. Cankut ÖRMECİ
16.00 - 16.30 Hüseyin Öztürk
Beykoz'un Jeolojisi ve Doğal Kaynakların
Sürdürülebilir Kullanımı Açısından Yerleşim
Planlamasına Bir Yaklaşım
16.30 - 17.00 Çiğdem Göksel, Cankut Örmeci
Uydu Görüntüleri ile İstanbul Beykoz İlçesi İçin Bir
Değerlendirme
17.00 - 17.30 Kadriye Aday
Yerel Yönetimler ve Çevre Sorunları
17.30 - 18.00 Şahika Ertan, Asaf Ertan
Beykoz Kırsal Kesiminde Yaban Hayatını Etkileyen
İnsan Baskısı ve Geleceğimiz
18.00 - 18.30 Ergun Gürpınar
Boğaziçi Alanında Gecekondu - Çarpık Yapılaşma
Çevresel Sorunlar Üzerine Bir İnceleme

20.00 - 22.00 **KOKTEYL**

7 Haziran 1998

09.00 - 12.30 BOĞAZLAR - DENİZ TRAFİĞİ - BALIKÇILIK

OTURUMU
OTURUM BAŞKANI
Prof. Dr. Cemal Kasım GÜVEN
09.00 - 09.30 Mikdat Kadioğlu
Beykoz - Riva Deresi Örneği ile İklim Değişikliğinin
Kıyı Alanı Üzerindeki Etkisi
09.30 - 10.00 Mehmet Yavaş
İstanbul Boğazı'nda Balıkçılık ve Sorunları
10.00 - 10.30 Bayram Öztürk
Orta Asya Petrol Taşımacılığının İstanbul Boğazı
Ekositemi Üzerine Olası Etkileri
10.30 - 11.00 Emre Erten, Yüksel Açıköz, Deniz Acarlı
Beykoz Kıyılarındaki Dalış Açısından Sualtı Potansiyeli
11.00 - 11.30 Özkan Poyraz, Ahmet Paksoy
İstanbul Boğazı'nda Olası Deniz Kazaları ve Kriz
Yönetimi
11.30 - 12.00 Ayaka Amaha Öztürk
Beykoz'da Deniz Ekoturizmi
12.00 - 12.30 Ahmet Mengi, Gülhan Türkmen, Kemal Öztürk
İstanbul Boğazı'nda Balıkların Organlarında AST,
ALT, GGT Enzim Aktiviteleri, Glikoz, Total Protein
Konsantrasyonları ile Midyelerde Pb, Cd ve As
Düzeylerinin Saptanması
Poster Ü, Karahan, O. Akın, A. Tonay, O. Güven,
Z. Çaylarbaşı, M. Derman, A. Atiktaş
İstanbul Boğazı makro bentosu üzerine ön araştırmalar
12.30 - 13.30 Ara
13.30 - 15.35 **ORMAN ALANLARININ KORUNMASI**
VE YÖNETİMİ OTURUMU
OTURUM BAŞKANI
Prof. Dr. Doğan KANTARCI
13.30 - 13.55 M. Doğan Kantarcı
Beykoz İlçesi'nin Arazi Özellikleri ve Arazi Kullanımına
Ait Bazı Sorunlar
13.55 - 14.20 M. Doğan Kantarcı, H. Barış Tecimen
Açık Maden Ocağı Artıklarının Özellikleri ve Bu
Materyallerin Islahı ve Ağaçlandırılması
14.20 - 14.45 M. Doğan Kantarcı, Ender Makineci
Elmalı Bentleri Havzasındaki Yapraklı ve İbrelili
Ormanların Durumu ve Su Verimine Etkileri
14.45 - 15.10 Orhan Sevgi
Beykoz İlçesi'nde Orman Alanlarının Daraltılması
İşlemlerinin Boyutları ve Yaratacağı Ekolojik Sorunlar
15.10 - 15.35 Merih Uslu
Alemdağ Orman İşletmesi'nde Ağaçlandırmalar ile
Kazanılan Bozuk Orman Alanları
15.35 - 16.00 Ara
16.00 - 18.05 **ORMAN ALANLARININ KORUNMASI VE**
YÖNETİMİ OTURUMU
OTURUM BAŞKANI
Prof. Dr. Yener GÖKER
16.00 - 16.25 Yener Göker
Odun Kömürü ve Seyyar Madeni Kömür Ocaklarında
Üretim ve Çevresel Olgular
16.25 - 16.50 Ömer Karaöz
Beykoz İlçesi'ndeki Ormanlarda Hava Kirliliğinin Etkisi
16.50 - 17.15 Ali Küçükosmanoğlu, Ahmet Hakyemez
İnsan ve Çevre Sağlığı Yönünden Ormanların Önemi
17.15 - 17.40 Mine Fanuscu, Aynur Aydın
Madencilik Sektörü Örneğiyle Çevre ve Geri Kazanım
17.40 - 18.05 Aynur Aydın
Ormanlardan Yararlanmanın Hukuksal Çerçevesi

BEYKOZ İLÇESİ ÇEVRE SORUNLARI SEMPOZYUMU

6 – 7 HAZİRAN 1998

BİLDİRİ ÖZETLERİ

TÜRK DENİZ ARAŞTIRMALARI VAKFI

BEYKOZ VAKFI

BEYKOZ İLÇESİ ÇEVRE SORUNLARI SEMPOZYUMU DÜZENLEME KURULU

Doç. Dr. Bayram ÖZTÜRK (İ.Ü. – TÜDAV) Prof. Dr. Cuma BAYAT (İ.Ü.) Doç. Dr. Ömer KARAÖZ (İ.Ü.) Şahika ERTAN (TÜDAV) Prof. Dr. M. K. Neşet KADIRGAN (Y.T.Ü.) R. Şahin KÖKTÜRK (Beykoz Vakfı) Doç. Dr. Turgut ÖZTAŞ (İ.T.Ü. – J.M.O. İst. Şubesi) Mehmet DESTEGÜL (BeykozVakfı) Doç. Dr. Mikdat KADIOĞLU (İ.T.Ü.) Halidun AYTAÇ (TÜDAV) Prof. Dr. Doğan KANTARCI (İ.Ü.) Yrd. Doç. Dr. Hüseyin ÖZTÜRK (İ.Ü.) Prof. Dr. Semavi EYİCE (İ.Ü.), Doç. Dr. Mehmet BORAT (İ.Ü.)

SEMPOZYUMU DESTEKLEYEN KİŞİ VE KURUMLAR

BEYKOZ BELEDİYESİ , BAYINDIR HOLDİNG , TEPE GRUBU , ACARLAR, ÇUBUKTAŞ İNŞAAT , EKİNCİLER HOLDİNG , İSTANBUL BOĞAZ KOMUTANLIĞI , GENÇLER MOBİLYA , BEYKOZLU DOĞU KARADENİZLİLER DERNEĞİ , KAVACIK METRO TURİZM , BEYKOZ DALYAN KAFE , HALİDUN AYTAÇ , TEKEL , BEYKOZ BİZİMGAZ BAYİ , ENDER ÇILGIN , ADNAN HEPGÜL, ANADOLUKAVAĞI DOĞANAY RESTORANT, EMİN YAPI, HACINUMAN İLKÖĞRETİM OKULU ÇEVRE KOLU

Yazışma Adresi : TÜDAV P. K. 10 Beykoz
Tel: 0 216 424 07 72 Faks : 424 07 71

İÇİNDEKİLER

KARMA ÇEVRE OTURUMU

ISCTS3 Bilgisayar dağılım modelinin Beykoz'daki en büyük nokta kaynak emisyonlarına uygulanması

Cuma BAYAT , Ülkü YAZGIÇ, Burcu SOYHAN1

İçme ve kullanma suyu sorunları açısından Beykoz

Mehmet BORAT2

Kanalizasyon suları açısından Beykoz

Mehmet BORAT3

Beykoz ilçesinde gürültü ölçümleri ve değerlendirilmesi

Ender ÇETİN , Gülsüm YILMAZ , Burcu SOYHAN4

DOĞAL VE TARİHİ ANITLAR OTURUMU

Beykoz ve Üsküdar'ın anıtsal ağaçları

Ünal ASAN.....5

Beykoz'un tarihi çeşmeleri

Behçet ALPER , Muzaffer ALPER6

Beykoz'da doğal ve tarihi anıtların korunmaları ve yönetimleri

Ferda KAZANCIBAŞI7

Sosyal ve kültürel yönleriyle Beykoz'un tarihi

İnci ÇAĞLAYAN8

YERLEŞİM PLANLAMASI OTURUMU

Beykoz'un jeolojisi ve doğal kaynakların sürdürülebilir kullanımı açısından yerleşim planlamasına bir yaklaşım

Hüseyin ÖZTÜRK	9
Uydu görüntüleriyle İstanbul Beykoz ilçesi için bir değerlendirme	
Çiğdem GÖKSEL , Cankut ÖRMECİ	10
Yerel yönetimler ve çevre sorunları	
Kadriye ADAY	11
Beykoz kırsal kesiminde yaban hayatını etkileyen insan baskısı ve geleceğimiz	
Şahika ERTAN , Asaf ERTAN	12
Boğaziçi alanında gecekondu - çarpık yapılaşma - çevresel sorunlar üzerine bir inceleme	
Ergun GÜRPINAR	13
BOĞAZLAR - DENİZ TRAFİĞİ - BALIKÇILIK OTURUMU	
Beykoz - Riva Deresi örneğiyle iklim değişikliğinin kıyı alanı üzerine etkisi	
Mikdat Kadioğlu	14
İstanbul Boğazı'nda balıkçılık ve sorunları	
Mehmet YAVAŞ	15
Orta Asya petrol taşımacılığının İstanbul Boğazı ekosistemi üzerindeki olası etkileri	
Bayram ÖZTÜRK	16
Beykoz kıyılarının dalış açısından sualtı potansiyeli	
Emre ERTEN , Yüksel AÇIKGÖZ , Deniz ACARLI	17
Beykoz'da deniz ekoturizmi	
Ayaka Amaha ÖZTÜRK	18
İstanbul Boğazı'nda balıkların organlarında AST, ALT, GGT, enzim aktiviteleri , glikoz , total Protein , konsantrasyonları ile Pb, Cd, ve As düzeylerinin saptanması	
Ahmet MENGİ, Gülhan TÜRKMEN , Kemal ÖZTABAK	19
İstanbul Boğazı makro bentosu üzerine ön araştırmalar (Poster)	
Ünsal KARAHAN , Orçun AKIN , Olgaç GÜVEN , Ziya ÇAYLARBAŞI , Melike	

DERMAN , Arman ATİKTAŞ.....	20
ORMAN ALANLARININ KORUNMASI VE YÖNETİMİ OTURUMU -I	
Beykoz İlçesi'nin arazi özellikleri ve arazi kullanımına ait bazı sorunlar	
M. Doğan KANTARCI	21
Açık maden ocağı artıklarının özellikleri ve bu materyallerin ıslahı ve ağaçlandırılması	
M. Doğan KANTARCI, H. Barış TECİMEN	22
Elmalı Bentleri Havzası'ndaki yapraklı ve ibrelî ormanların durumu ve su verimine etkileri	
M. Doğan KANTARCI , Ender MAKİNECI	23
Beykoz İlçesi'nde orman alanlarının daraltılması işlemlerinin boyutları ve yaratacağı ekolojik sorunlar	
Orhan SEVGİ	24
Alemdağ orman işletmesinde ağaçlandırmalar ile kazanılan bozuk orman alanları	
Merih USLU	25
ORMAN ALANLARININ KORUNMASI VE YÖNETİMİ OTURUMU -II	
Odun kömürü ve seyyar madeni kömür ocaklarında üretim ve çevresel olgular	
Yener GÖKER	26
Beykoz ilçesindeki ormanlarda hava kirliliğinin etkisi	
Ömer KARAÖZ	27
İnsan ve Çevre sağlığı yönünden ormanların önemi	
Ali KÜÇÜKOSMANOĞLU , Ahmet HAKYEMEZ	28
Madencilik sektörü örneğiyle çevre ve geri kazanım	
Mine FANUSCU , Aynur AYDIN	29
Ormanlardan yararlanmanın hukuksal çerçevesi	
Aynur AYDIN	30

KARMA ÇEVRE OTURUMU

ISCTS3 BİLGİSAYAR DAĞILIM MODELİNİN BEYKOZ'DAKİ EN BÜYÜK NOKTA KAYNAK EMİSYONLARINA UYGULANMASI

Prof. Dr. Cuma Bayat İstanbul Üniversitesi , Müh. Fak., Çevre Müh. Böl., 34850 , Avcılar – İstanbul Tel: 0(212) 591 25 28 , Faks: 0(212)590 16 06 E – mail: cbayat @ istanbul.edu.tr
Çevre Uzmanı Ülkü Yazgıç İstanbul Üniversitesi , Müh. Fak., Çevre Müh. Böl., 34850 Avcılar İstanbul Tel: 0(212) 591 25 28 , Faks: 0(212)590 16 06
Ar. Gör. Çevre Yük. Müh. Burcu Soyhan İstanbul Üniversitesi , Müh. Fak., Çevre Müh. Böl., 34850 Avcılar İstanbul Tel: 0(212) 591 25 28 , Faks: 0(212)590 16 06

ÖZET

İnsanın, bir günde almak zorunda olduğu hava miktarı aldığı sıvı ve katı maddelerin yaklaşık ağırlıkça on katıdır. Bu nedenle havayla alınan kirleticiler daha zararlı olmaktadır. Dolayısı ile sıvı ve katı yiyeceklere oranla çok daha az kirletici bulunan atmosferik emisyonları temizlemek zorunluluğu ortaya çıkmaktadır.

Bu çalışmalarda Beykoz İlçesi emisyon kaynakları tespit edildikten sonra, en büyük nokta kaynağın bilgisayarlı dispersiyon metoduyla (ISCST3) dağılımı incelendi.

Beykoz İlçesi'nde bulunan en büyük nokta kaynağa 6 adet proses bacası ve 5 adet yakma kazanı bacası mevcut olup, özel kalorifer yakıtı 3.92ton/h debi ile tüketilmektedir. Hava Kalitesinin Korunması Yönetmeliği'ne uygun olarak yapılan emisyon ölçümleri aşağıda özetlenmiştir.

FIRIN ADI	SO ₂ mg/m ³	TOZ mg/m ³
FIRIN A	988 (%8 O ₂)	75
FIRIN C	975 (%8 O ₂)	66
FIRIN E	1013 (%8O ₂)	77
FIRIN F	970 (%8O ₂)	87
YAKMA KAZANI	2092 (%3 O ₂)	39

Nokta kaynaktaki tüm yakma bacası birleştirilmiş olup etkin baca yüksekliği (H = 33M) olan bir bacadan atmosfere verilmektedir. Bu bacadan çıkan CO₂ , SO₂ , NO_x , PM parametrelerine ISCTS3 bilgisayarlı dağılım modeli uygulanarak yakın ve uzun mesafeli taşınımları hesaplandı. Bu nokta kaynağın atmosferik şartlar göz önüne alınarak maksimum karışma derinliği ve maksimum emisyon noktaları hakim rüzgar yönünde hesaplandı. Elde edilen sonuçlar Hava Kalitesinin Korunması Yönetmeliği'ne göre değerlendirildi.

İÇME VE KULLANMA SUYU SORUNLARI AÇISINDAN BEYKOZ

Doç. Dr. Mehmet Borat İstanbul Üniversitesi, Mühendislik Fakültesi, Çevre Mühendisliği Bölümü, 34850, Avcılar - İstanbul Tel: 0(212) 591 25 28, Faks:0(212) 591 16 06

ÖZET

Yeraltı suları hariç Beykoz ilçesinde mevcut su kaynakları Elmalı Barajı Arıtma Tesisleri ile Ömerli Barajı Arıtma Tesisleri'dir.

Planlanan kaynak ise İstanbul'a 160 km doğudan su getirecek olan Büyük Melen sistemidir. Bu sistemle Cumhuriyet arıtma tesisinden gelen suyun bir kısmı branşmanla Beykoz'a verilecektir.

Elmalı Arıtma Tesisi'nden çıkan 700 mm çapındaki boru Beykoz'un doğu tarafındaki $3 \times 3.000 \text{ m}^3$ lük depolarda su iletmekte, bu depolar deniz kenarı ile 50 m kotları arasına su dağıtmakta, bu servis sonunda herhangi bir problem bulunmamaktadır.

50 – 100 m kotları arasındaki ikinci katı oluşturan Tokatköyü ve Yuşa Tepesi gibi yerlere sahildeki geçici türden pompalarla su verilmektedir. Kalıcı bir pompa tesisi olarak $3 \times 3.000 \text{ m}^3$ lük depoların yanına trafo binası ve yedekleri ile birlikte motopompaları içeren bir terfi sistemi gereklidir. Ancak Anadolukavağı üstündeki ikinci kat ait yerler için askeri alandan geçen mevcut hatta paralel yeni bir borunun döşenmesi gereklidir. Bu konuda izin alınamamıştır. İmar yolu olarak görünen güzergahtan terfi hattı ile beslenmesi planlanmıştır. Bu sistemin çalışmaya başlaması ile Beykoz'un kuzey kısmının içme ve kullanma suyu sorunu 2010 yılında Büyük Melen projesi ile İstanbul'a su gelene kadar çözülmüş olacaktır. Ancak askeri alandan geçişe evvelce olduğu gibi izin verilmesi halinde su terfi sistemi , elektrik kesilmesinden etkilenmeyen , yerçekimiyle çalışan ayrıca daha ekonomik su ileten bir hale gelecektir.

Beykoz'un güney kısmı için Çubuklu 1 , Çubuklu 2 ve Paşabahçe kademeli sisteminin uygulanmaya geçirilmesi zorunludur. Belirtilen kademelerin depo ve pompa istasyonları Boğaziçi öngörünüm bölgesinde bulunduğundan Milli Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulu'dan gerekli izinler alınamamıştır. Bu izinlerin verilmesinde gönüllü kuruluşlara da görev düşmektedir.

Planlanan Büyük Melen sistemine ait ana isaleden alınan bir branşman ile su terfi edilerek 135 m. kotlarında Kaymak deposuna getirilecektir. Bu depo ile 50 - 100 m. rasındaki orta servis kademesi beslenecektir. 100- 150 m. arasındaki yüksek servisin içme ve kullanma suyu alabilmesi için Kaymak deposunun yanında bir terfi merkezinin inşası gereklidir.

Melen'den gelen başka bir boru hattı ile mevcut 700 mm. çaplı borunun beslediği 0-50 m. arasına ait alçak servise su verilecektir.

KANALİZASYON SULARI AÇISINDAN BEYKOZ

Doç. Dr. Mehmet Borat, İstanbul Üniversitesi, Mühendislik Fakültesi, Çevre Mühendisliği Bölümü,
34850 Avcılar İstanbul Tel: 0(212) 591 25 28, Faks: 0(212) 590 16 06

ÖZET

Beykoz ilçesi atık suları herhangi bir arıtmaya tabi tutulmadan Boğaziçi'ne boşaltılmaktadır. Hazırlanmış master plana göre Beykoz için 242 000 kişilik bir nüfus doygunluk değeri hesaplanmıştır. Atıksuların, kuzeydeki Beykoz Deri Kundura Fabrikası yönünden gelen ve sahili izleyen 1200 mm çaplı, Çubuklu'dan başlayan ve güney sahilini derleyip 1000 mm çapa ulaşan birer betonarme kollektör ile toplanması, sırasıyla, 794 ve 620 lt/sn lik debilerin toplamı olan 1414 lt/sn lik atıksuyun ön arıtma tesisinde arıtılması öngörülmüştür. Arıtma tesisinden çıkan sular 496 m lik kara, 1078 m lik deniz içi deşarj borusu ile 75 m derine boşaltılacaktır. Arıtma tesisinin, Paşabahçe, Gümüşsuyu Mahallesi, Paşabahçe stadyumu arkasında Fatin Hoca İlkokulu'nun yanındaki bir vakıf arazisi üzerinde olması planlanmıştır. Bu parselde imar planı tadilatı yapılması için İSKİ tarafından Boğaziçi İmar Müdürlüğü'ne yapılan müracatta verilen cevapta bu arsa için Camköy Kooperatifinin evvelce yaptığı turistik tesis inşaatı iznin işlemde olduğu bildirilmiştir.

Arıtma tesisi için Watson-Motor Colombus-Temel Müşavirlik firmalarınca hazırlanmış projede kaba ve ince ızgara ile havalandırmalı kum tutucu, katı madde presleri ve derin deşarjı düşünülmüştür. Biyolojik arıtmanın düşünülmeyişi bu tesis için yer tahsisinin gerçekleştirilmesi halinde gelecekte katlı veya ardışık tipte arıtmalarla aynı arsadan yararlanma derecesi arttırılabilir. Bunun yanında Karadeniz'den gelen kirliliklerin önlenmesi ve azaltılması için daha fazla çaba harcamak gerekmektedir. Karadeniz'den gelen kirliliği kestirmeden ileri kademe arıtmaların gerçekleştirilmesi yerinde görülmemektedir.

Yakın zamanda Paşabahçe havzasında Dedeoğlu Deresi membaında inşa edilen sitelerin atıksularının bir kollektörle sahile indirilmesi veya buradaki yerleşimlerin atıksularını arıttıktan sonra dereye deşarj etmeleri gerekmektedir. Çünkü derenin mansabında sahile inen yaklaşık 1 km lik mecrâ ile sözü edilen siteler arasında 10 km lik boşluk mevcuttur ve derenin bir üstü açık atıksu kanalı olarak kullanılması başta Çevre Kanunu olmak üzere pek çok yasal düzenlemeye aykırıdır.

Çavuşbaşı Beldesi Beykoz'a su sağlayan Elmalı Barajı su toplama alanı içindedir. Çavuşbaşı'ndaki yoğun yerleşimin atıksuları foseptiklerle çözülmeye çalışılmaktadır. Çavuşbaşı İSKİ tarafından proje ihalesi yapılan "Ömerli ve Elmalı Havzası Çevre Koruma Uygulama Projesi ve İhale Dökümanlarının Hazırlanması" işinin kapsamında değildir. Çavuşbaşı için paket arıtma tesisleri düşünülmüş olup çok sayıda küçük arıtma tesisinin çalışmasına dayanan bu sistemin vatandaşlarca gereği gibi çalıştırılmasının sağlanması ve denetlenmesi zor olacak, ciddi kirlenmeler gündeme gelebilecektir.

BEYKOZ İLÇESİ'NDE GÜRÜLTÜ ÖLÇÜMLERİ VE DEĞERLENDİRİLMESİ

Ar. Gör. Çevre Yük. Müh. Ender Çetin İstanbul Üniversitesi, Mühendislik Fakültesi Çevre Mühendisliği Bölümü,
Avcılar – İstanbul, Tel: 0212 591 25 28, Faks: 590 16 06
Ar. Gör. Çevre Yük. Müh. Gülsüm Yılmaz İstanbul Üniversitesi, Mühendislik Fakültesi Çevre
Mühendisliği Bölümü , Avcılar – İstanbul, Tel: 0212 591 25 28, Faks: 590 16 06
Ar. Gör. Çevre Yük. Müh. Burcu Soyhan İstanbul Üniversitesi, Mühendislik Fakültesi Çevre Mühendisliği Bölümü,
Avcılar – İstanbul , Tel: 0212 591 25 28, Faks: 590 16 06

ÖZET

Gürültü, günümüzde artan araç sayısı, hızlı kentleşme ve sanayileşmenin sonucu olarak bir çevre sorunu haline gelmiştir. Gürültü, insanların işitme sağlığına olumsuz yönde etkileyen, fizyolojik ve psikolojik dengelerini bozabilen, iş verimini azaltan, çevrenin sakinliğini yoketmek suretiyle niteliğini değiştiren önemli bir çevre kirliliği türüdür.

Dünya Sağlık Teşkilatının ve Uluslararası Çalışma Örgütü'nün yaptığı araştırmalara göre, 0 dB insan kulağının duyma eşiği olup (0 – 30) dB arasındaki seslere karşı herhangi bir rahatsızlık duymamaktadır; (30 – 60) dB arasındaki seslerde kişisel hassasiyete bağlı olarak psikolojik belirtiler gözlenmektedir. (65 – 80) dB arasındaki seslerde psikolojik, fizyolojik, otolojik (kulakla ilgili) boşluklar oluşmaktadır.

Bu çalışmada, Beykoz İlçesi sınırları içinde, sahil şeridi, hastaneler, fabrikalar, yerleşim yerleri, kasr ve mesire yerleri olmak üzere 30 noktada, dış mekanlarda 3 gün süre ile sabah öğle ve akşam ölçümler yapılmıştır. Bu ölçümler sonunda, sahil şeridinde gürültü seviyesinin 55 – 80 Dba, Paşabahçe Şişe Cam Fabrikası cam kesme ünitesinin bulunduğu paralel yolda 81 – 83 Dba, iç yerleşim bölgesinde 45 – 60 Dba, hastane çevrelerinde 48 – 76 Dba olduğu tespit edilmiştir. Yapılan çalışmanın sonuçlarına göre, özellikle büyük kapasiteli araçların (otobüs, kamyon, vs...) yoğun olduğu ve fabrikaların bulunduğu merkezlerde (Beykoz merkez, Paşabahçe ve Kavacık TEM yolu) gürültü düzeyinin yüksek olduğu görülmektedir.

11.12.1986 tarihinde yürürlüğe giren Gürültü Kontrol Yönetmeliğine göre bir günde kişinin maruz kalabileceği maksimum gürültü seviyesi ve gürültüye maruz kalma süresi 80 dBA için 7,5 saat, 90 dBA için 4 saat olarak verilmektedir. Buna göre Beykoz İlçesi'nde sahil şeridinde büyük araç trafiğine bağlı olarak Gürültü Kontrol Yönetmeliğinde verilen değerler aşılmasına rağmen; Paşabahçe Şişe Cam Fabrikası civarında (3 – 8 m uzaklıklarda) bu gürültü seviyesine sürekli olarak maruz kalınmaktadır.

Ölçümlerin yapıldığı noktalarda elde edilen gürültü ölçüm değerleri Beykoz'a ait bir harita üzerinde gösterildi.

DOĞAL VE TARİHİ ANITLAR OTURUMU

BEYKOZ,VE ÜSKÜDAR' IN ANITSAL AĞAÇLARI

Prof. Dr. Ünal ASAN İ.Ü., Orman Fakültesi , Orman Amenajmanı Anabilim Dalı, 80895, Bahçeköy ,
İstanbul , Tel : 0 (212) 226 11 03 / 272 Fax : 0 (212) 226 11 13

ÖZET

Bu tebliğde önce anıt ağaç kavramının bilimsel tanımı yapılarak bir ağacı anıt yapan özellikler açıklanacak, sonra da ülkemizdeki ve dünyanın değişik ülkelerindeki anıt ağaçlardan bazı örnekler verilecektir. Anıt ağaçların mistik, folklorik ve tarihsel yönlerine ilişkin açıklamalar somut örnekler üzerinde yapıldıktan sonra, İstanbul' un Anadolu yakasında bulunan anıt ağaçlar üzerine tarafımızdan ve Üsküdar Belediyesi tarafından yapılan iki ayrı envanter çalışması tanıtılacaktır.

Anıt ağaçlar ile, korunmaya değer diğer ağaçlar arasındaki farklar belirtildikten sonra, böyle ağaçların canlı ve doğal miras olarak gelecek nesillere bırakılabilmesi için gereken yasal ve teknik önlemlere işaret edilecektir.

BEYKOZ 'UN TARİHİ ÇEŞMELERİ

Fotoğraf San. Behçet ALPER, Hoca Ahmet Yesevi Cad. No. 40: 2 Yenibosna – İstanbul

Tel: 0(212) 552 90 31 Faks: 0(212) 552 90 31

Fotoğraf San. Muzaffer ALPER, Hoca Ahmet Yesevi Cad. No. 40: 2 Yenibosna – İstanbul

Tel: 0(212) 552 90 31 Faks: 0(212) 552 90 31

ÖZET

Bu çalışma , İstanbul 'daki Osmanlı eser guruplarından günümüze kadar ulaşılabilmiş olan tarihi su tesisleri ve çeşmeleri'ni kapsamaktadır. Tarihi su tesisleri ile ilgili olarak :

Bentler , çökeltme havuzları , kemerler , su yolları , su taksim istasyonları ve su terazileri araştırma kapsamına alınmış ve bu eserlerin diaları çekilmiş, tarihçeleri araştırılmış ve teknik özellikleri ile ilgili bilgiler derlenmiştir.Çeşmeler ile ilgili olarak İstanbul'daki tarihi çeşmelerin tümü herhangi bir ayrıma tutmaksızın araştırma kapsamına alınmıştır.

1991 – 1998 yılları arasında yaklaşık 18.000 cadde ve sokak hiçbir çeşmeyi gözden kaçırmamak için yaya olarak araştırılmış, tarihi yapıların bahçe ve avlu gibi iç mekanlarıda gözden geçirilmiştir. Üzerinde çeşmesi olan 'Sebiller'de proje kapsamına dahil edilmiştir. Söz konusu araştırma ile tespit edilen yaklaşık 800 çeşmenin diaları çekilmiş, sanat değeri yüksek olan çeşmelerden ayrıca ayrıntı çekimleride yapılmıştır. Yine 1991- 1998 yılları arası kütüphane arşivleri taranmış , müzayedeler takip edilmiş , eski tarihli yayınlar, eski kartpostallar, ve takvimler bulunmuş ve adı geçen kaynaklarda yer alan 50 yıldan daha eski çeşme fotoğrafları derlenerek çeşmelerin tarihsel süreçte nasıl yok oldukları yada tahrip edildikleri belgelenmeye çalışılmış ve araştırmanın karşılaştırmalı belgesel bir özellik taşımasına gayret edilmiştir. Anılan yıllar arasında restore edilen çeşmeler takip altında tutulmuş söz konusu çeşmelerin restorasyonu sırasında ve restorasyon tamamlandıktan sonra görüntüleri alınmış ve restorasyon ve son halleri esere dahil edilmiştir. Çeşmelerin tarihçelerini tespit edebilmek için konuyla ilgili yayınlanmış eserlerden ve Osmanlı arşivlerinden geniş bir şekilde istifade edilmiştir.

Kitabesi günümüze ulaşmamış dahi olsa kitabeli çeşmelerin tümünün kitabe çözümleri ilgili tüm basılı yayınlar gözden geçirilerek en doğru şekilde verilmeye çalışılmıştır. Eserlerde su tesisleri ve çeşmeler ile ilgili tarihçe bilgileri dışında konu ile ilintili genel bilgilere de yer verilmeye çalışılmış , bu amaçla kaynak yayınlar taranmış ve çeşmelerle ilgili su yolları ve saka'lık sistemi ile ilgili emir ve ferman örnekleri araştırma kapsamında tutulmuş ve eserde yer verilmiştir. Ayrıca Osmanlı ölçü birimleri , Osmanlıca terimler sözlüğü , ismini çeşmelerden alan sokak ,cadde ve semtlerin isim listesi , su ile ilgili atasözü ve deyimler ve su tesisleri inşasına ağırlıklı olarak emeği geçen önemli tarihi şahsiyetlerin biyografilerine yer verilmiştir.

BEYKOZ' DA DOĞAL VE TARİHİ ANITLARIN KORUNMALARI VE YÖNETİMLERİ

Öğret. Gör. – Avukat Ferda KAZANCIBAŞI Kandilli Cad. No:73/6 Anadoluhisarı , İstanbul
Tel : 0(216) 332 02 85 – 0(216) 332 02 99 Faks: 0(212) 523 75 89

ÖZET

Doğal ve tarihi anıtlar 2863 sayılı kültür ve tabiat varlıklarını koruma yasası kapsamı içinde yer almaktadır. Bu bildiride doğal ve tarihi anıtların ülkesel ve evrensel açıdan arz ettikleri önem, doğal ve tarihi anıtların 2863 sayılı kültür ve tabiat varlıklarını koruma yasası hükümlerince yapılan tanımlamaları, teker teker belirtilen somut örnekleri, doğal ve tarihi anıtların korunmaları ve yaşatılmaları bakımından tedbir almakla yükümlü ve yetkili bulunan kurumlar, taşınmaz doğal varlıklar ile taşınmaz kültür varlıkları konusunda toplumun bazı kesimlerinde var olan kavram yanılgıları ve sebebiyet verdiği tahribatlar, kaderlerine terk edilip kalan bir kısım doğal ve tarihi anıtların korunmaları ve yaşatılmaları yolunda alınması gerekli olan tedbirler ve bu doğrultuda topluma düşen görevler, doğal, tarihi ve kültürel değerlere ilişkin yasal düzenlemeler ve yaptırım gücü irdelenecektir.

Beykoz özelinde ise; ilçesi kapsamındaki doğal ve tarihi anıtsal zenginliklerin tespit edilmesi bakımından bölgenin taramadan geçirilerek kültürel değerlerin topoğrafik yapısının çıkartılması gerekmektedir. Yapılan çalışmalar sonucunda bölgenin tespit edilen değerlerinin ifade etmekte oldukları tarihsel ve kültürel anlamları kapsamında ulaşılan toplam bilgiler gelecek kuşakların yararlanmalarına sunulmak üzere yayın haline kavuşturulmalıdır. Ülkemizin geleceği olan genç kuşaklara bu doğrultuda bilinç ve sorumluluk duygularının aşılması ihtiyacı ile (yaygın) nitelikli ücretsiz eğitim hizmetlerinin sunulması gerekmektedir. Beykoz ilçesi kapsamında ve genele anahtar örnek olarak gerçekleştirilmesi arzulanan tarihsel ve kültürel değerlere ilişkin çalışmalarda sorumluluk üstlenecek, iş bölümü yapacak, hizmetin yükünü bölüşecek, gerçek ve tüzel kişilerden oluşacak bir üst kurul vakit geçirilmeden oluşturulmalıdır.

SOSYAL VE KÜLTÜREL YÖNLERİYLE BEYKOZ' UN TARİHÇESİ

Öğr. Gör. İnci Çağlayan İstanbul Üniversitesi , Mühendislik Fakültesi , Avcılar – İstanbul Tel: 0(212) 591 19 98 /342
Faks: 0(212) 591 19 97

ÖZET

İstanbul ‘un İlçelerinden biri olan Beykoz Boğaziçi ‘nin Anadolu Yakası’nda aynı isimle anılan koyun çevresinde bucak ve köyleri ile yer alan bir yerleşim alanıdır.

Beykoz alanının kökenine ilişkin farklı görüşler ileri sürülmüştür.Yine bu konuda yapılmış çalışmalardan Beykoz’a ilk gelenlerin Traklar olduğunu ve Milattan Önce 700 yıllarında bu bölgede Bebrik Devletini kurduklarını öğreniyoruz. Daha sonra bu devletin Milattan Önce 337 yılında Bithinia Devleti’nin saldırısı sonunda yıkılıp yerine kurulan Bithinia Devleti’nin de Milattan Önce 73 yılında yıkılarak, bölge Rum Pontus Krallığının egemenliğine girmiştir 15. yy başlarında Osmanlı İmparatorluğunun İstanbul ‘a giriş alanı olan Beykoz ‘un tarihi gelişimi Serv Antlaşmasından sonraki işgaline, 6 Ekim 1923’de İstanbul’un kurtuluşuna kadar devam eder.

Beykoz doğa ve tarihi yapıları ile de ünlü bir ilçemizdir. Bahçeleri - hamamları , sarayları , camileri , tekve ve medreseleri , mektepler, kilise , türbe ve surları , kale ve yalıları ilegeçmişten günümüze ışık tutmaktadır. Ancak bu eserlerden günümüze kalanlar arasında Yıldırım Beyazıt Mezarlığı , Anadoluhisarı ve Anadolukavağı Kaleleri, Beykoz Kasrı, Küçüksu Kasrı, Hidiv Paşa Köşkü , Amcazade Hüseyin Paşa Yalısı , Yuşa Nebi sayılabilir.

Ahmet Mithat Efendi ,Maraşal Fevzi Çakmak, Ali Suavi gibi ünlülerin yetiştiği Beykoz ; levreği, lüferi, uskumrusu ve kalkanı ile tanındığı gibi paçası ile de meşhurdur. Beykoz ‘un billur ve cam işçiliği çeşmi bülbüllerinin tarihi çok eskidir. İlçe ‘de deri işlemeciliği de önemlidir. Plaj ve mesire yerleri ile de önemini sürdüren Beykoz, doğanın tümüyle tahrip edilmediği alan olarak görülmeye değer bir ilçemizdir.

YERLEŞİM PLANLAMASI OTURUMU

BEYKOZ'UN JEOLJİSİ VE DOĞAL KAYNAKLARIN SÜRDÜRÜLEBİLİR KULLANIMI AÇISINDAN YERLEŞİM PLANLAMASINA BİR YAKLAŞIM

Yrd. Doç Dr, Jeo. Yük. Müh. Hüseyin Öztürk İstanbul Üniversitesi., Mühendislik Fakültesi, Jeoloji Mühendisliği .
Bölümü, , 34850, Avcılar – İstanbul Tel: 0(212) 591 19 98 – 228, Faks: 0(212) 591 19 97
E – Posta (iş) : ozturkh @ istanbul.edu.tr E - Posta (ev) : ozturkh @ doruk.com.tr

ÖZET

Bir bölgenin hammadde kaynakları , yüzey ve yeraltı suları, doğal felaket olgusu, yerleşim planlamasında göz önüne alınması gereken en temel unsurlardır. Beykoz bölgesinde tatlı su kaynaklarının sürdürülebilir kullanımı için bölgenin yeraltı su depoları niteliğinde olan kuvarsitler ile kireçtaşlarının bulunduğu alanlar korunmaya alınmalı , bu kayaçlar üzerine yerleşim yasağı konulmalıdır. Benzer şekilde yeraltı suyu içeren alüvyonlar ile kıyı kumullarına da inşaat yasağı getirilmelidir. Yüzey suyu kaynaklarının korunması için Elmalı Barajı Havzasın da yerleşime kesinlikle engel olunmalıdır. Yanısıra, Riva ve Göksu Derelerinin evsel veya endüstriyel atıklarla kirletilmemesi bölgede sürdürülebilir turizm ve tarım için de önemlidir.

Bölgede yerleşim planlamasında göz önüne alınması gereken bir diğer kriter depremselliktir. Bölgede reaktivasyon gösterebilecek kırık hatlarından en önemlisi Sarıyer'den Beykoz'a ve buradan Çavuşbaşı'na uzanmaktadır. Yerleşim planlaması için sorunlu bir diğer ortam killi sedimentlerden kurulu Gözdağ Formasyonu ile Belgrad Formasyonudur. Bu birimlerde zayıf zemin karakteristikleri nedeniyle kontrollü yapılaşma önerilir. Bölgenin Kuzeyinde , Pliyosen çökelleri içindeki seramik sektörüne uygun kil yataklarının üzerine çöp depolamadan önce ayrıntılı araştırılması gerekmektedir. Bu alanlar, kil üretiminden sonra çöp deponi yeri olarak kullanılmalıdır.

UYDU GÖRÜNTÜLERİYLE İSTANBUL BEYKOZ İLÇESİ İÇİN BİR DEĞERLENDİRME

Dr. Çiğdem GÖKSEL İTÜ., İnşaat Fakültesi, Jeodezi ve Fotogrametri Mühendisliği Bölümü, Uzaktan Algılama Anabilim Dalı , 80626 Maslak – İstanbul, Tel: 0(212) 2853806 , Fax: 0(212) 2856587
E posta: goksel @sariyer. cc. itu. edu.tr

Prof. Dr. Cankut ÖRMECİ İTÜ., İnşaat Fakültesi, Jeodezi ve Fotogrametri Mühendisliği Bölümü, Uzaktan Algılama Anabilim Dalı Tel: 0(212) 2853806 , Fax: 0(212) 2856587
E posta: goksel @sariyer. cc. itu. edu.tr

ÖZET

Günümüzde yeryüzü kaynaklarını araştırmak amacıyla uzaya gönderilmiş uydular ile sürekli , büyük miktarlarda ve zamansal veri elde edilmektedir. Uydu verilerinin kolay erişimli ve güncel olması , bu verilerin yeryüzü kaynaklarının değerlendirilmesinde ve çevre ile ilgili bir çok disiplinde kullanılabilirliğini arttırmıştır. Özellikle arazi örtüsü ve arazi kullanımı değerlendirmeleri için yeryüzü örtü tiplerinin zamanlı ve uzaysal değişimleri veri analizi sürecinde geometrik düzeltme , görüntü zenginleştirme ve sınıflandırma çalışmaları yapılarak çalışma bölgesine ait görsel ve istatistiksel değerlendirmeler elde edilir.

İstanbul’ un yaşam kaynakları olan ormanları , yüzeysel su kaynakları , bitki örtüsü ve tarım alanları kenti kuzeyden kuşatan yeşil kuşakta odaklanmaktadır. İstanbul için yapılan tüm planlarda , kentin doğu-batı aksında büyümesi öngörülmesine rağmen kent, kuzeye doğru büyümeye devam etmiştir. 1950 ‘ li yıllardan beri hızla artan kentleşme hareketleri, doğal ve kentsel çevre ile buraya ait yaşam ilişkilerinin bozulmasına yol açmıştır. Bu yoğun yapılaşma ve yalnız arazi kullanımları güncel sorunların ötesine geçerek gelecek için gerekli kaynakların da tükenmesine yol açmaktadır.

İstanbul’ un kuzeyinde yeşilin en yoğun olduğu Beykoz İlçesi de bu plansız kentleşmeden payını almıştır. Bu çalışmada Beykoz İlçesi ve civarı uydu görüntü verileri ile zamansal olarak değerlendirilmiştir. Bölgeye ait 1984, 1992, 1997, yıllarına ait 30 m uzaysal çözünürlüklü Landsat TM uydu görüntülerinin kullanıldığı bu çalışmada , arazi kullanımının değişimi görsel ve istatistiksel olarak değerlendirilerek doğruluk değerlendirmeleri ile birlikte sunulacaktır.

YEREL YÖNETİMLER VE ÇEVRE SORUNLARI

Şeh. ve Böl. Plan., Müh. Kadriye ADAY Çevre Bakanlığı , Özel Çevre Koruma Kurumu Başkanlığı,
Koza Sk. No:32 06700 GOP / ANKARA, Tel: 0(312) 440 69 19 Fax: 0(312) 440 85 53

ÖZET

Yerel Yönetimler, belli amaçlara ulaşmak, belli gereksinimlere yanıt vermek üzere ortaya çıkmış birimlerdir. Yanıt verdikleri gereksinimler ve gelişmelerine sağlayan etkenler, siyasal, yönetsel ve toplumsal nitelikler taşırlar. Bu genel çerçeve içinde her ülkenin toplumsal, ekonomik, siyasal ve doğal koşulları, o ülkenin yerel yönetim kurumunun temel ilkelerinin belirleyicisi olmaktadır.

Çevre koşullarını etkileyen en önemli faktörlerden birisi , insanların yerel topluluklar biçiminde, bir arada yaşamalarıdır. Yerel topluluğun artması oranında , çevre problemlerinin baskısı da her gün biraz daha artmaktadır. Bu nedenle yerel nitelikli hizmetleri yürütmek üzere kurulan yerel yönetimlerin ,özellikle çevreyi olumsuz yönde etkileyen etmenleri ortadan kaldırması , bozulmuş olan çevre koşullarını eski duruma getirmesi ve geliştirmesi gerekir. Çünkü bu hizmetler yerel topluluklarda yaşayanların ve gelecekdeki kuşakların yaşamlarını çok yakından ilgilendiren hizmetlerdir.

Yerel yönetimlere çevre konusunda yasalarla verilmiş görevler ve yetkiler bağlamında konuya bakıldığında ilk dikkati çeken nokta, bu açıdan ortada önemli ölçüde bir belirsizlik ve karmaşanın varlığıdır. Bu karmaşa ve belirsizlik uygulamaya da yansımaktadır. Gerçektende yerel birimlerin çoğunlukla , çevre konusunda özgün plan ve programlar yapılmadığı, bu alanda önemli örgütsel sorunlar olduğu ve uygulamada başta yaptırım yetkileri kullanıma olmak üzere, eşgüdüm, kaynak, insan gücü, donanım gibi konularda azımsanamayacak aksamaların ortaya çıktığı gözlenmektedir.

Özellikle, yerleşim planlaması açısından yerel yönetimler, bugüne kadar, çevre problemlerinin ortadan kalkmasına hatta hafifletilmesine yardımcı olamamışlardır. Bu nedenle, yerel yöneticinin, ekonomik gelişmeye paralel olarak yürütülecek planlama politikalarında gerçekten bilinçli, istekli ve özellikle planlamayı denetlemede kararlı olması gerekmektedir.

Bu bildiride, çevre ile ilgili yasal bir çerçeve çizilecek ve daha sonra yerel yönetim birimi olan Belediyelerin bu yasalar dahilinde sahip oldukları yetkiler ve bu yetkiler dahilinde yerleşim planlamasının yarattığı çevre sorunlarına nasıl bir yaklaşım içersinde olmaları gerektiği üzerinde durulacaktır.

BEYKOZ KIRSAL KESİMİNDE YABAN HAYATINI ETKİLEYEN İNSAN BASKISI VE GELECEĞİMİZ

Sahika ERTAN Hekimler Sitesi 98 Kanlıca , İstanbul Tel: 0216 413 43 01 - 413 88 18 Fax: 413 12 21
Asaf ERTAN Hekimler Sitesi 98 Kanlıca , İstanbul Tel: 0216 413 43 01 - 413 88 18 Fax: 413 12 21

ÖZET

Beykoz ilçesi kırsal kesimi insanın yerleşmesine ve yaşamasına çok uygun coğrafya şartları içermektedir. İlçenin deniz kıyılarında oldukça eski tarihlere uzanan antik yerleşim alanları ve kalıntıları bulunmaktadır. Günümüzde Beykoz büyük bir göç dalgası ve baskısı yaşamaktadır. Bu arada ilçe çalışan nüfus bakımından da bir değişimin arifesinde bulunmaktadır. İleriye dönük olarak sanayi tesislerinin kapanması söz konusudur . Bir başka açıdan da ilçenin kırsal kesiminde sayıları binleri geçen kooperatif evleri inşaatları sürmektedir . Orman alanları günden güne daralmakta , su havzaları yerleşime açıldığı için su rezervleri kullanım dışı kalmaktadır.

İleriye dönük olarak azalacak sanayi gelirleri “ turizm geliri ile kapatılır “ düşüncesi ilçenin aydın kesimlerinde hakim durumdadır. Bu düşünce taşı, uygulanacak turizm şeklinin ilçenin olanakları gözönüne alındığında “ yumuşak turizm “ biçiminde olmasını gerektirir. Böyle olunca bozulmamış doğa , gözlem turizmi, balıkçılık turizmi gibi doğaya dönük işlevlerin ağırlık kazanması gerçeği ortaya çıkmaktadır. Ancak günden güne Beykoz ‘ un doğası yok olmaktadır . Beykoz halkının , atanmış ve seçilmiş yöneticilerin artık yörede yapılacak uygulamaları bilimsel olarak saptanması ve yeterince disiplinli bir biçimde uygulamaya geçmesi vakti gelmiştir. Arazi rantının düşünülmesi , Beykoz ‘ u Şişli veya Mecidiyeköy haline getirebilir. Böyle bir gelecek Beykozlu’nun hakettiği bir manzara olamaz.

BOĞAZİÇİ ALANINDA GECEKONDU – ÇARPIK YAPILAŞMA -ÇEVRESEL SORUNLAR ÜZERİNE BİR İNCELEME

Dr. Ergun Gürpınar İstanbul Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi , Kentleşme ve Çevre Sorunları Anabilim Dalı,
Beyazıt - İstanbul Tel: 0(212) 511 10 17 / 427 , 0(212) 522 42 00

ÖZET

Boğaziçi alanında geçmişten günümüze süregelen gecekondu ve imar mevzuatına aykırı yapılaşma süreci, halen sözü edilen alanı tahribe devam etmektedir. Bu oluşumda 1983 tarihli, 2960 sayılı Boğaziçi Kanunu ‘nun 8. geçici maddesinin de büyük payı olmuştur. Adı geçen madde , 1983 tarihinde Boğaziçi alanında mevcut olan, 2805 sayılı Kanuna göre muhafazası mümkün olan imar mevzuatına aykırı yapılarla gecekonduların oluşumuna gözyuman bir nitelik taşımaktadır. Bu tarihten sonra yapılan bu türdeki yapıların kabulü öngörülmemekle birlikte, başta Armutlu ve Beykoz ‘da olmak üzere sayıları her geçen gün biraz daha artmakta ve Boğaziçi alanına ciddi zararlar vermektedirler. Aynı şekilde, ard ardı çıkarılan imar afları da sorunların önemli boyutlara ulaşmasına neden olmuştur.

Gerçekte sorun, yalnızca gecekondu alanları ile imar mevzuatına aykırı olarak yapılmış diğer yapılardan kaynaklanmamaktadır. 1980 ‘li yıllarda yaşanan Boğaziçi yağmasıyla gerçekleşen ve “yasal” oldukları kabul edilen, yapılaşmaya açılmış alanlar da bu sorunun içine dahil edilmelidir. Bu yağma sırasında, Boğaziçi alanının doğal peysajını oluşturan pek çok yeşil alan da katledilmiştir. Boğaziçi alanının çok büyük bir rant alanı olduğu unutulmamalıdır. Boğaziçi Kanunu’nda yapılan öngörünüm - geri görünüm – etkilenme bölgesi ayrımı bu ranta alet edilmiştir

Gerek fiziksel ve gerekse sosyo – kültürel açılardan son derece olumsuz özelliklere sahip bu alanlar, ayrıcalıklı bir niteliği olan Boğaziçi Alanını da fiziksel ve sosyo – kültürel açılardan olumsuz yönde etkilemektedir. Doğal Bütünlüğünün korunması gereken Boğaziçi’nde, doğal ve Kültürel peysajın yokolması , yüzey sularının kirlenmesi , sosyal yapının zedelenmesi gibi sonuçlar ortaya çıkarmaktadır.

Açıkça görülüyor ki sözü edilen nedenlerden dolayı , Boğaziçi alanının gecekondu ve çarpık yapılaşmadan arındırılması , Boğaziçi alanındaki kentsel – çevresel ve sosyo – kültürel deformasyonun engellenmesi açısından alınması gerekli acil bir önlemdir. Bunun için tüm yetkili kuruluşların duyarlı ve etkin bir şekilde işbirliği yapmaları, denetimlerini arttırmaları gerekmektedir.

BOĞAZLAR – DENİZ TRAFİĞİ - BALIKÇILIK OTURUMU

BEYKOZ - RİVA DERESİ ÖRNEĞİYLE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİNİN KIYI ALANI ÜZERİNDEKİ ETKİSİ

Doç. Dr. Mikdat KADIOĞLU İ.T.Ü. Meteoroloji Mühendisliği Bölümü, 80626, Maslak – İstanbul.
Tel: 0(212) 285 31 3 Faks: 0(212) 285 31 29 – 0(212) 285 31 39 E-posta: kadioğlu@
sariyer.cc.itu.edu.tr

ÖZET

Günümüzün en önemli çevre sorunlarından biri küresel iklim değişimi ve küresel ısınmadır. atmosferik genel çevrim modelleri ile ülkemizin bulunduğu bölge için değişik senaryolar düzenlenmektedir. Bu senaryolara göre iklim değişikliğinden en fazla kıyı bölgelerimiz etkilenecektir. Özellikle deniz su seviyesi yükseldiğinde tuzlu deniz suyu ve dalgalar, denizlerin fırtınalardan dolayı kabarmaları çok daha yıkıcı etkilere sahip olacaktır.

Günümüzde iklim elemanlarındaki çok küçük salınımlar bile kıyı bölgelerimizde tuzlu su baskınlarına ve kıyı erozyonlarına neden olmaktadır. Örneğin poyrazlı günlerde Beykoz – Riva Nehri kabarmakta ve nehir kıyısındaki verimli alanlar tuzlanmaktadır. Bu tür olumsuz etkiler göllerde de görülebilmektedir. Van Gölü su seviyesinin yükselmesi sonucu tuzlu ve sodalı su bir çok tarım alanını sular altında bırakarak kullanılmaz hale getirmiştir. Bu tebliğde küresel ısınma ve El Nino gibi iklim problemlerinin ülkemiz kıyılarında yaratabileceği potansiyel tehlikelere dikkat çekilirken Beykoz–Riva Nehri’ndeki kabarmalar da açıklanmaya çalışılacaktır.

İSTANBUL BOĞAZI'NDA BALIKÇILIK VE SORUNLARI

Mehmet YAVAŞ

Anadoluhisarı Balıkçılar Kooperatifi Başkanı ., Anadoluhisarı - İstanbul
Tel : 0(212) 517 73 66 Faks : 0(212) 516 23 68

ÖZET

Bu bildiride Boğazlar ve Beykoz 'un özellikleri , balıkçılık sorunları, Karadeniz ,Boğazlar ve Marmara bölgesi bütününde irdelenecektir.

İstanbul Boğazı'ndan geçen balıklar senenin muayyen zamanlarında göç ederler ve Beykoz alanı yasaklar kapsamının dışında kalan bölgedir. Karadeniz ve Marmara Denizi'nde üretilen balığın % 35 'i Büyükdere ve Beykoz bölgesinden tutulmaktadır. Bu yörelerde daha sıkı denetim yapılmasını ilgililerden bekleriz. Öte yandan balıkçıların ellerinde öyle bir sonar var ki hiç bir devlet kendi karasularında bu aletin kullanılmasına izin vermiyor.

Türkiye'de ise bizler İstanbul Boğazı yasak olmasına rağmen bu cihazla balık avcılığı yapıyoruz. Bu cihazların ne kadar tüketici ve o yöredeki balığa terkedici etkisi olduğunu yine bu balıkçı arkadaşların şikayeti üzerine bilgilerinize sunuyorum. Bu sonar aletinin ne kadar tehlikeli, bitirici olduğunu Deniz kuvvetlerinin toplantılarında sıkça dile getirilmektedir.

Bu madalyonun bir yüzü bir de öteki yüzüne bakalım ; bu arkadaşlar devletten kredi alıyorlar bunun faizi % 52. Mazot 112.700 lira, yanlarında 25 adam çalıştırıyorlar. Bu arkadaşlar bir sezonda en az 70 milyar kazanmalı ki kendi masraflarının yanında çalıştırdığı kişilere de birkaç kuruş verebilsinler. Bu kadar büyük bir sermayeyle 8 ay balıkçılık yapıyorlar.

Eğer kaynaklar ölçülü ve hoyratça kullılmazsa Beykoz yöresinde balıkçılık senenin Kasım ve Aralık aylarında yapılabilir.

Beykoz ve Boğazlar da balık neslinin azalmasının en önemli nedenlerinden biri de , deniz kirlenmesi . Buna ilaveten boğazlarda ki dereleri de birer kanalizasyon hattı haline getirdik. Bu derelerin islah edilmesi lazım . Beykoz Deresi, İstinye Deresi, Anadoluhisarı Dereleri bir an evvel temizlenmelidir. Bu kanalizasyonları bu derelerden arıtmalı. Eğer Marmara Denizi 'ni trollerden kurtarmak istiyorsak, 1380 sayılı su ürünleri kanununu işletmek lazım. Şayet bu cezayı adli kurumlarda tam manasıyla işletirsek o zaman Marmara Denizi'ni trol canavarından kurtarmış oluruz.

İstanbul Boğazı'nda balıkçılığın yeniden düzenlenmesi , av yasaklarına uyulması ve kirlenmenin azaltılması en büyük arzumuzdur.

ORTA ASYA PETROL TAŞIMACILIĞININ İSTANBUL BOĞAZI EKOSİSTEMİ ÜZERİNDEKİ OLASI ETKİLERİ

Doç. Dr. Bayram Öztürk İstanbul Üniversitesi, Su Ürünleri Fakültesi, Ordu Cad. No: 200 Laleli – İstanbul
Tel: 0(212) 519 04 84 Faks: 0(212) 514 03 79 E - posta: ozturkb@doruk.com.tr
TÜDAV P. K. 10 . Beykoz - İstanbul

ÖZET

Orta Asya petrollerinin tankerlerle İstanbul Boğazı'ndan taşınması konusundaki politik, ekonomik ve çevresel tartışmalar gün geçtikçe artmaktadır. Olası deniz kazaları ve artan trafiğin Türk Boğazlar sistemine yapabileceği ekolojik tahribatların başında denizel biyolojik çeşitliliğin sınırlandırılması gelmektedir.

Türk Boğazlar sistemi özellikle İstanbul Boğazı , dünyanın en hassas ve kendine özel ekosistemlerinden biridir. Bu ekosistem Karadeniz'de biyolojik çeşitliliğin korunmasına katkıda bulunan tek bölge olup , Boğazlar ekolojik ve hidrolojik bakımdan okyanusa açılan yegane biyolojik koridordur. Bu koridor vasıtasıyla başta su mübadelesi ve buna bağlı su ürünleri göçleri gerçekleşir. Akdeniz'den Karadeniz'e her yıl göç eden balık türleri sayesinde Karadeniz'in Türkiye kesiminde 90.000 kişi, balık avcılığı, işlenmesi , depolanması ve dışsatımıyla geçinmektedir. Boğazdaki kirlenme ve aşırı avcılık nedeniyle uskumru , lüfer , orkinos ve kılıç balıkları Karadeniz'e girmemektedir. Ayrıca , gemilerin zehirli boya maddeleri zaman içinde besin zinciri yoluyla canlılara geçmektedir. Yoğun tanker trafiği boğazda yapılan su ürünleri avcılığını azaltacak , böylece yerel balıkçılık ekonomisi olumsuz yönde etkilenecektir.

1987 yılında Tankerlerin balast suları ile Karadeniz'e ve daha sonra boğaza geçen taraklı medüz *Mnemiopsis leidyi* besin zincirinde değişimlere neden olmaktadır. Günümüzde , yoğun deniz trafiğinden etkilenen türlerden; Akdeniz fokları Boğazdan kaybolmuştur. Akdeniz ve Karadeniz arasında geçiş yapan yunusların da deniz trafiğinden olumsuz etkilenip genetik çeşitlilikte darboğazlar yaşanmaktadır. Tanker trafiğinin artışı deniz kuşlarının yaşam alanlarını da daraltacaktır.

Petrol kirliliğinin ekosistemde onlarca yıl alan ve uzun süreli tahribatlara neden olduğu Exxon Valdez ve Amaro Cadiz kazalarından sonra anlaşılmıştır. Diğer yandan , deniz trafiğinin artışı Boğazlar da son yıllarda görülmeye başlayan hava ve gürültü kirliliğini de artıracaktır.

İstanbul Boğazı'nda gemi kazalarına karşı hazırlanan acil eylem planı mecliste beklemektedir. Bu planın gerektirdiği yetki ve sorumlulukların dağıtılarak yasallaşması gerekmektedir. Yılda ortalama 50.000 geminin geçtiği İstanbul Boğazı'nda olası bir kaza halinde bölgenin korunması için yerel bir birimin oluşturulmasında fayda görülmektedir. Bu bağlamda Boğazda yer alan belediyeler, merkezi hükümet ve gönüllü kuruluşların çok yönlü işbirliği gerekmektedir. Boğazda süren izleme projelerine ise devam edilmelidir.

BEYKOZ KIYILARININ DALIŞ AÇISINDAN SUALTI POTANSİYELİ

Su Ürünleri Müh. Emre Erten İ.Ü. Teknik Bilimler Meslek Yüksek Okulu , Sualtı Teknolojisi Programı,
34850 , Avcılar – İstanbul Tel: 0(212) 591 38 75 / 162 , Faks: 0(212) 591 49 53
E posta erten @ istanbul . edu .tr

Su Ürünleri Müh. Yüksel Açıkgöz İ.Ü. Teknik Bilimler Meslek Yüksek Okulu , Sualtı Teknolojisi Programı,
34850 , Avcılar – İstanbul Tel: 0(212) 591 38 75 / 162 , Faks: 0(212) 591 49 53

Su Ürünleri Müh. Deniz Acarlı İ.Ü. Teknik Bilimler Meslek Yüksek Okulu , Sualtı Teknolojisi Programı,
34850 , Avcılar – İstanbul Tel:0212 591 38 75 / 162 Faks 0212 591 49 53

ÖZET

İstanbul Üniversitesi Teknik Bilimler Meslek Yüksek Okulu ,Sualtı Teknolojisi Programı 1991 yılından beri Beykoz kıyılarında eğitim, araştırma , bilirkşi işlemleri, kurtarma çalışmaları ve deniz kazaları amaçlı dalışlar yapmaktadır. Bu bölgede esas olarak programımızın dalış uygulamaları yürütülmektedir. Yaptığımız çalışmalar neticesinde Beykoz kıyılarında dalışı cazip hale getiren batıklara, renkli bir dip tabiatına ve biyolojik zenginliğe rastlanılmamıştır. Öte yandan dip sedimanının kolayca havalanabilir çamur yapısı nedeniyle dalışlar sırasında görüş çok kolay kaybolmaktadır.

Beykoz'un genel dip yapısı kırık midye kabukları , çamur , bazı bölgelerde kumluk ve sınırlı olarak kayalık şeklindedir. Bu dip yapısı canlı çeşitliliğini kısıtlamakta , görüş kaybına neden olmakta ve çoğu zaman dalışı keyifsiz hale getirebilmektedir. Bu zor koşullar, öğrencilerimizin profesyonel dalgıç olacakları göz önüne alındığında, eğitim açısından bir avantaj oluşturmaktadır. Ancak dalışı sportif amaçla yapan kişiler için tehlikeli olabilmektedir. Bu durum boğazın akıntılı özelliği ile birleştiğinde risk artmaktadır.

Beykoz ve civarındaki koylar kuvvetli akıntı ve sert hava koşullarında dahi dalışa izin veren yapıdadır. Ancak bu koylarda dip sedimanı yoğun balçık şeklinde olup , dalgıçların çalışmaları sırasında kolayca havalanarak çalışmaları engellemekte zaman zaman görüşü 20 cm' ye kadar düşürmektedir.

Dip tabiatı , biyolojik zenginlik ve uygun derinlikler açısından Fil Burnu – Keçilik Koyu arasında kalan bölge dalışa oldukça uygun bir bölgedir. Bu bölge SAT Grup Komutanlığına yakın mesafede olması sebebi ile diğer bölgelere nazaran korunmuştur. Kuzeye doğru çıkıldığında , Karadeniz kıyısında Riva Bölgesi'nde yer alan Eşek Adası ve civarı dip zenginliği açısından görece renkli olup dalgıcılara tavsiye edilebilir. Öte yandan , bu bölgenin Beykoz merkezine olan uzaklığı günübirlik dalış organizasyonunu zorlamaktadır.

İSTANBUL BOĞAZI'NDA OLASI DENİZ KAZALARI VE KRİZ YÖNETİMİ

Kapt. Özkan POYRAZ İstanbul Teknik Üniversitesi, Denizcilik Fakültesi, Tuzla - İstanbul
Tel: 0(216) 3954501 Faks: 0(216) 395 45 00
E posta: poyraz @ sariyer. cc. itu. edu.tr

Dr. Ahmet PAKSOY İstanbul Üniversitesi, Mühendislik Fakültesi, Deniz Ulaştırma İşletme Müh. Bölümü, 34850,
Avcılar / İstanbul 212 5911998 Faks: 212 591 19 97 E posta ahpaksoy @
istanbul. edu. tr

ÖZET

İstanbul Boğazı, Karadeniz ile sıcak denizleri buluşturan ve bu denizler arasındaki gemi geçişlerini sağlayan stratejik bir su yoludur. Gemi geçişi açısından oldukça yoğun trafiğe sahip olan bu su yolunun topoğrafik, jeomorfolojik, hidrografik ve meteorolojik yapısı gemilerin çatma, çatışma, karaya oturma, yangın, patlama gibi tehlikelerle karşılaşmasına yol açmaktadır.

Olası kazaların sonuçları doğal çevreyi, boğaz sakinlerinin can emniyetini ve kıyisal tesisleri tehdit etmektedir. Bu noktadan hareketle konunun teknik ve hukuki yönlerini ortaya koyan pek çok çalışma yapılmıştır. Bu çalışmada ise farklı olarak, gerek gemi kazalarının önlenmesi ve gerekse kazalardan doğan krizlerin yönetimi açısından yeni bir yaklaşım getirilerek İstanbul Boğazı dört alt bölgeye ayrılmış, her bölgenin seyir güvenliği riski geliştiren çok amaçlı modellerle belirlenmiştir. Kurulan modelde uzman görüşlerine (klavuz kaptanlar, uzakyol kaptanları, transit geçen gemilerin yabancı kaptanları) dayanarak belirlenen tüm nitel ve nicel kriterler beraber değerlendirilerek sonuca gidilmiştir. Sonuçta her bölgenin risk, önem değerleri bulunarak, kurulması planlanan güvenli geçiş ve kriz yönetimi sistemleri açısından her bölge için teknik ve organizasyon içerikli öneriler sunulmuştur.

BEYKOZ 'DA DENİZ EKOTURİZMİ

Dr. Ayaka Amaha Öztürk İstanbul Üniversitesi , Fen Bilimleri Enstitüsü , Laleli – İstanbul , TÜDAV Biyolojik Çeşitlilik Projeleri Danışmanı Tel : 0(216) 424 07 72 Faks : 0(216) 424 07 71

ÖZET

Ekoturizm son yıllarda bütün dünyada hızla artan bir turizm kolu olup esaslı doğal oluşumlar ile hayvan ve bitkilerin gözlenmesine dayanmaktadır. Bu turizm çeşidinde görülmek istenilen canlılar rehberler eşliğinde gözlemlenir.

Son zamanlarda , dünyada yaygın olarak balina ve yunus gözlemciliği turizmi başlamıştır. Bu turizmden başta Amerika, İngiltere, Meksika ve Japonya gibi ülkeler önemli gelirler elde etmektedir. Diğer yandan, insanlar bu canlıların yaşayışları ve korunmaları konusunda da bilgi sahibi olmaktadır.

İstanbul 'dan bir örnek verecek olursak her yıl Avrupa 'dan gelen binlerce kişi Çamlıca 'dan dürbünlerle leylek göçlerini izlemektedir. Bu ekoturizm için iyi bir örnektir.

Beykoz'da şehirleşmenin az ve boğaz boyunca kıyıların hala temiz kalmış olması deniz ekoturizmi için büyük bir avantaj oluşturmaktadır. Bu avantaj yunusların gözlenmesi şeklindedir. İlkbahar ve sonbahar mevsimlerinde Karadeniz ağzından Beykoz önlerine kadar yunusları görme imkanı bulunmaktadır. İstanbul Boğazı'nda Afalina, Mutur ve Tırtak olmak üzere üç tür yunus bulunmakta olup , bunlar çoğu kez balık sürülerini takip etmektedir.

Yunusların yanında boğazda yelkovan kuşları, karabatak, balıkçıl, martı, ördek ve leylekler de gözlenebilmektedir. Bunların bazıları bütün yıl boyunca bazıları ise belli dönemler de bulunurlar. Özellikle yelkovan kuşları sadece boğazda bulunduğundan görülmesi oldukça ilginç olabilir.

Bunların yanında, İstanbul Boğazı'nda yelken, dalış ve oltayla balık avcılığı da önemli bir deniz ekoturizmi niteliği taşıyabilir. Boğaz çıkışındaki Rıva Köyü'nden denize dökülen Çayağzı Nehri boyunca bulunan sulak alanlar ve buralarda yaşayan renkli kız böcekleri de görülmeye değer ekolojik değerlerdir.

Bütün bu saydıklarımızın turizm etkinlikleri haline gelebilmesi için, birinci temel koşul bölgenin korunmasıdır. Eğitime yönlendirilmiş ekoturizm , bölgede yeni bir canlılık ve gelir kaynağı oluşturabilir. Yeter ki İstanbul Boğazı - Beykoz kirletilmesin ve gözlenen canlılara zarar verilmesin.

İSTANBUL BOĞAZI 'NDAKİ BALIKLARIN ORGANLARINDA AST, ALT,GGT, ENZİM AKTİVİTELERİ ,GLİKOZ ,TOTAL PROTEİN KONSANTRASYONLARI İLE MİDYELEDE Pb, Cd VE As DÜZEYLERİNİN SAPTANMASI

Prof.Dr.Ahmet Mengi, İstanbul Üniversitesi Veteriner Fakültesi, Biyokimya Anabilim Dalı Avcılar – İstanbul

Tel: 0(212) 591 38 51 / 1194 Faks: 0(212) 591 69 91

Gülhan Türkmen İstanbul Üniversitesi Veteriner Fakültesi, Biyokimya Anabilim Dalı Avcılar – İstanbul

Tel: 0(212) 591 38 51 / 1191 , Faks : 0(212) 591 69 91

Kemal Öztürk İstanbul Üniversitesi Veteriner Fakültesi, Biyokimya Anabilim Dalı Avcılar – İstanbul

Tel: 0(212) 591 38 51/ 1188 Faks: 0(212) 591 69 91

ÖZET

İstanbul Boğazı 'nda kirlenmenin hızla artmakta olduğu tartışılmaz bir gerçektir. Özellikle teknolojik gelişmeler sonucu sanayi ve tarım atıklarının denetimsiz bir şekilde akarsu ve denizlere boşaltılması ile organik ve inorganik kirleticilerin denizlerdeki yaşamı ve doğal dengeyi bozduğu bilinmektedir. Boğaz da gerçekleşen ve petrol atıklarıyla kirliliğe neden olan kazalar da deniz kirlenmesinin uzun yıllar devam eden bilimsel çalışmalarla incelenerek, deniz canlıları üzerine etkisinin araştırılmasının gerekli olduğunu ortaya çıkarmıştır.

Yapılan çalışmada , boğazdaki kirlenmenin ve bu kirlenmenin deniz canlıları üzerindeki etkilerini iki yıl süre ile izlenmesi amaçlanmıştır. Araştırmada her ay İstanbul Boğazı'ndan alınan 15 istavrit ve 15 midye olmak üzere toplam 720 örnek kullanılmıştır. Alınan balık numunelerinde Aspartat Transaminaz (AST) , Alanin Transaminaz (alt) , Gama – Glutamil Transpeptidaz (GGT) , enzim aktiviteleri ve total protein , glikoz düzeyleri spektrofotometrik yöntemle saptanmıştır. Toplanan midye örneklerinde ise Kurşun (Pb) , Kadmiyum (Cd) , ve Arsenik (As) düzeyleri XRF metodu ile araştırılmıştır. Balık ve midye örneklerinden elde edilen sonuçların yıllara göre değişimi incelendiğinde son 6 aylık dönemde karaciğer ve böbrek enzim aktivitelerinde artış görüldüğü fakat bu artışın diğer dönemlerle karşılaştırıldığında istatistiki olarak anlamlı olmadığı bulunmuştur. Midye örneklerinde özellikle Pb değerlerinin yüksek olduğu saptanmıştır.

İSTANBUL BOĞAZI MAKRO BENTOSU ÜZERİNE ÖN ARAŞTIRMALAR

Ünsal Karahan, Orçun Akin, Olgaç Güven, Ziya Çaylarbaşı, Melike Derrman İstanbul Üniversitesi Su Ürünleri
Fakültesi, Sualtı Kulübü Beyazıt – İstanbul

ÖZET

Bu araştırmada, İstanbul Boğazı'ndaki kirliliğin deniz ekosistemi üzerindeki olası etkileri ve bunu etkileyen ekolojik faktörlerin belirlenmesi amaçlanmıştır.

1998 yılı Mart, Nisan ve Mayıs aylarında İstanbul Boğazı'nda seçilen 9 istasyonun mediolittoral ve üst infralittoral bölgelerinden bentos örnekleri alınmıştır. Örnekler, istasyonlardaki baskın kommuniteler seçilerek 20x20 cm boyutlarındaki alandan 15 günde bir alınmıştır. Örnekler %4 lük formaldehit solüsyonunda fikse edildikten sonra laboratuvara getirilmiştir. Örnekler 1mm göz açıklığındaki elekle yıkanmış ve beyaz bir küvette sistematik gruplara ayrılmıştır. Daha sonra %70' lik alkolde fikse edilerek tür tayinleri yapılmıştır. Ayrıca her istasyonda haftada bir olmak üzere fotoğraf çekilmiştir.

İstanbul Boğazı'nın mediolittoral ve üst infralittoral bölgelerinde çoğunlukla rastlanılan omurgasız hayvan grupları; Crustacea' dan Amphipoda, Mollusca'dan Bivalvia, Annelida'dan Polychaeta, Cnidaria'dan Actinaria ve Nemertea türleridir. Nadiren de olsa Mollusca'dan Gastropod'lara ve Polyplachophor'lara, Crustacea'dan Cirriped'lere rastlanmıştır. Crustacea'dan kirliliğe oldukça dayanıklı olan Gammarus türleri tüm istasyonlarda baskın olarak tespit edilmiştir. Bazı istasyonlarda pelajikte medüz formları yoğun olarak gözlenmiştir. Makro alglerden Ulva ve Ceramium türlerine tüm istasyonlarda rastlanmıştır.

ORMAN ALANLARININ KORUNMASI VE YÖNETİMİ OTURUMU - I

BEYKOZ İLÇESİNİN ARAZİ ÖZELLİKLERİ ve ARAZİ KULLANIMINA AİT BAZI SORUNLAR

Prof. Dr. Doğan Kantarcı İ.Ü. Orman Fakültesi Toprak İlmî ve Ekoloji Anabilim Dalı, Bahçeköy – İstanbul Tel:
0(212) 226 11 00/295 Faks: 0212 226 11 13

ÖZET:

Beykoz İlçesi İstanbul İli'nin Anadolu yakasındaki arazisinin kuzey- batı bölümünü kapsamaktadır. İlçenin alanı 42 995 ha'dır. Bu alanın 2698 ha'ı düz, 79 ha'ı hafif eğimli, 869 ha'ı orta eğimli, 36 162 ha'ı dik eğimli arazi olup, 1357 ha'ı yerleşim alanı, 1310 ha'ı yüzeyi (bentler ve baraj) olarak belirlenmiştir. Arazinin 36 025 ha'ı orman ve çalılışmış orman (sekunder fundalık) durumunda olup, 2793 ha'ı tarım alanı 199 ha'ı mera olarak kullanılmaktadır.

Arazinin 3070 ha'ı tarıma uygun olan I+II+III. Sınıf arazi olduğu halde, 576 ha'ı toprak koruma tedbirleri alınarak tarım yapılabilecek olan IV. Sınıf arazi olduğu halde 36 762 ha'ı VII. Sınıf arazi niteliğindedir.

Beykoz İlçesi'nde iklim özelliklerinin de etkisi ile VI. Sınıf arazide tarla açmak ve verimli bir tarım işletmeciliği yapmak mümkün olmamıştır. Buna karşılık son 15 yıldan beri özellikle özel orman alanlarında ve orman rejimi dışına çıkartılan alanlarda yerleşmeler vardır. Bu yerleşmeler bahçeli ev düzeni şeklinde olmayıp, kooperatif evleri halindedir.

İstanbul'un havası ve suyu temiz kalmış bir köşesi olan Beykoz İlçesi 'nde doğal ve ekolojik sistemleri korumak, Beykoz için olduğu kadar İstanbul için de gereklidir.

AÇIK MADEN OCAĞI ARTIKLARININ ÖZELLİKLERİ ve BU MATERYELLERİN ISLAHI ve AĞAÇLANDIRILMASI

Prof. Dr. Doğan Kantarcı, İstanbul Üniversitesi Orman Fakültesi Toprak İlimi ve Ekoloji Anabilim Dalı, Bahçeköy –
İstanbul Tel: 0(212) 216 10 00 Faks: 0(212) 226 11 13

Ar. Gör. Orman Müh. H.Barış Tecimen, İstanbul Üniversitesi Orman Fakültesi Toprak İlimi ve Ekoloji Anabilim Dalı,
Bahçeköy – İstanbul Tel: 0(212) 216 10 00 Faks: 0(212) 226 11 13

ÖZET

İstanbul'un kışlık yakıt ihtiyacını karşılamak üzere genç linyit kömürü yatakları açık maden ocağı olarak işletilmiştir. Açık maden ocağı işletmeleri, hızla artan kömür ihtiyacını karşılamak üzere plansız bir şekilde açılmış ve bazı materyelleri de gelişigüzel en yakın vadiye veya bir önceden açılmış çukura doldurulmuştur. Sonuçta yeryüzü şekilleri değişmiş, ağaçlandırılması mümkün olmayan kil, tuzlu veya kükürtlü materyelleri geniş alanlara yayılmıştır. Bu materyallerin ağaçlandırılabilmesi için düzeltilmesi, ağaçlandırmaya uygun materyaller ile örtülmesi veya çeşitli işlemlerle ıslah edilmesi gerekmektedir. Sadece materyal ıslahı ile ağaçlandırma yapmak bozulan doğal ekolojik dengenin yeniden tesisi anlamına gelmemektedir. Yapılan ağaçlandırmanın bir orman ekosistemine dönüşmesini sağlamak için su gerekmektedir. Su ağaçlandırma alanı için de belirli bir su toplama havzası olan çukurluklarda göl tesisi ile mümkündür. Bu göller çevredeki ormanlarda yaşayan kuşların ve memeli hayvanların suya gelmelerini sağlamaktadır. Çevredeki doğal ormanlarda yedikleri meyvelerin çekirdekleri ile tohumları dışkıları ile ağaçlandırma alanına serpen orman hayvanları bitkisel tür çeşitliliğinin de artmasına katkıda bulunmaktadır. Materyalin ağaçlandırılarak rüzgarın ve suyun (yüzeysel akış) taşıyıcı etkisinden korunması, rüzgar ile uçup gelen tohumların da çimlenmesini ve gelişmesini sağlamaktadır. Böylece açık maden ocaklarının artıklarının ağaçlandırılması ve göl oluşturulması ile doğal biyolojik çeşitlilik arttırılmakta, yeni ve kendi için de dengeli bir doğal ekolojik sistem kurulmaktadır.

ELMALI BENTLERİ HAVZASINDAKİ YAPRAKLI VE İBRELİ ORMANLARIN DURUMU VE SU VERİMİNE ETKİLERİ

Prof. Dr. M. Doğan Kantarcı, İstanbul Üniversitesi Orman Fakültesi Toprak İlmî ve Ekoloji Anabilim Dalı, Bahçeköy - İstanbul Tel: 0(212) 216 10 00 Faks: 0(212) 226 11 13
Araş. Gör. Ender Makineci, İstanbul Üniversitesi Orman Fakültesi Toprak İlmî ve Ekoloji Anabilim Dalı, Bahçeköy - İstanbul Tel: 0(212) 216 10 00 Faks: 0(212) 226 11 13

ÖZET

Elmalı Bendi (1893) ve Elmalı Barajı'nın (1955) su toplama havzası 8100 ha (81 km²) olup, su yüzeyi 400 ha'dır. Elmalı Barajı'nın verimi 15 milyon m³ / yıl olmakla beraber havzasından gelen kirlilikten dolayı 1994 yılında su verimi 1.5 milyon m³ tür. Elmalı Barajı'nın suyunu arıtma tesisinin ortalama kapasitesi 30 000 m³/ gün, yüksek kapasitesi 400 000 m³/gün 'dır. Ortalama kapasite ile çalıştırıldığında Elmalı suyunun arıtma tesisi 10.950 milyon m³/yıl miktarındaki suyu arıtabilmektedir.

Elmalı Barajı Havzası'ndaki bozuk meşe baltalıkları ve çalılışmış orman artıkları 1959 yılından beri yapılan ağaçlandırmalarla koru ormanlarına dönüştürülmeye çalışılmaktadır. Ağaçlandırmalarda amaç toprak erozyonunu önlemek olduğu için, kısa zamanda gelişen ve kışın da toprağı sağınak yağışlardan koruyan ibrelî türlerle ağaçlandırma yapılmıştır. Çok bozuk nitelikte olmayan meşe ormanları da korunmuştur. Böylece Elmalı Barajı Havzası'ndaki toprak erozyonu önlenmiştir. Ancak kışın yaprağını dökmeyen çam ormanları özellikle yağmur, sis ve çiğ gibi yağışların önemli (% 40 – 48) bölümünü tepede (iğne yapraklarında) tutarak, yağışın toprağı ulaşmasını engellemektedirler. Ağaçların tepesinde tutulan yağış atmosfere buharlaşmakta ve kaybedilmektedir. Bu sebeble havzadaki sarıçam, karaçam, kızılçam, fıstıkçamı ve sahilçamı ağaçlandırma alanlarını yetiştirme ortamının verim gücüne uygun idare süreleri içinde yapraklı ormanlara dönüştürerek su üretimini arttırmak gerekmektedir.

**BEYKOZ İLÇESİ'NDE ORMAN ALANLARININ DARALTIMASI İŞLEMLERİNİN
BOYUTLARI VE YARATACAĞI EKOLOJİK SORUNLAR**

Orman Yüksek Müh. Orhan Sevgi İstanbul Üniversitesi ,Orman Fakültesi , Toprak İlimi ve Ekoloji Anabilim Dalı
Bahçeköy – İstanbul Tel: 0(212) 226 11 00 / 12 hat Faks: 0212 226 11 13

ÖZET

6831 sayılı Orman Kanunu'nun 2/B maddesinin ait uygulamalar sonucunda İstanbul İli'nde orman alanı, orman rejimi dışına çıkarılmıştır. Bu alanların 11 977.8 ha'ı İstanbul'un Anadolu yakasındadır. Beykoz İlçesi'nde ise orman rejimi dışına çıkarılan alanların toplamı 3402.0 ha'dır. Bu da Beykoz İlçesi orman alanlarının % 9.7'sidir. Yapılan çalışmayla orman rejimi dışına çıkarılan bu alanların toplamı ne kadarında tarım yapılabileceği ortaya konulmaya çalışılmıştır. Bununla ilgili olarak yaşanan ekolojik sorunlar tespit edilmiştir. Zira tarıma müsait olmayan alanlarda tarım yapılması sonucunda; toprağın şiddetli olarak taşınacağı, ortamın toprak – su dengesinin yani hidrolojik özelliklerinin bozulacağı düşünülmektedir.

ALEMDAĞ ORMAN İŞLETMESİ'NDEKİ AĞAÇLANDIRMALAR İLE KAZANILAN BOZUK ORMAN ALANLARI

Orman Yük.Müh. Merih Uslu, Marmara Ormancılık Araştırma Enstitüsü, Fatih Ormanı – İstanbul
Faks: 0212 226 11 13

ÖZET

Alemdağ Orman İşletmesi'nde bozuk meşe baltalıklarının ağaçlandırılması çalıştırılmasına 1954 yılında başlanmıştır. İlk ağaçlandırmalar bir yandan "Ağaçlandırma Grubu" bir yandan da "İstanbul Toprak Muhafaza, Mer'a Islahı ve Ağaçlandırma Tatbikat Grubu" tarafından yürütülmüştür. Daha sonra "toprak muhafazası" çalışmalarının yapılacağına kalmadığı için ağaçlandırmalar "Ağaçlandırma Başmühendisliği" tarafından yürütülmüştür. Genel olarak ağaçlandırmalar ile koru ormanına dönüştürülmüş olan bozuk baltalık alanı 23 00 ha'dır. 1959 – 60 yılından beri yapılmış toprak muhafaza amaçlı ağaçlandırmalar dahil ağaçlandırma alanı 17 225.5 ha'dır. Bu ağaçlandırmalarda Sahil Çamı, Fıstıkçamı, Sarıçam Karaçam, Kızılçam ve Monteri Çamı (Pinus radiata) gibi çam türleri ile değişik yapraklı türler kullanılmıştır. Kızıl Çam ve Monteri Çamı (Pinus radiata) türleri ile ağaçlandırılan alanlarda böcek tahribatı görüldüğü gibi, bazı Kara Çam ağaçlandırma alanlarında da başarı sağlanamamıştır. Bu sebeple bu türleri dikildiği başarısız alanlar yeniden sahil çamı ile ağaçlandırılmıştır. İlk dönemdeki ağaçlandırmalar ağaçlandırma terasları ile toprak muhafaza terasları açılarak yapılmıştır. Bu ağaçlandırmalarda gelişme önceleri yavaş olmuş, giderek alan ormana dönüşmüştür. Ağaçlandırma alanlarında toprağın paletli iş makinaları ile derin işlemesi yöntemleri kullanılmaya başlamasından sonra özellikle sahil çamı araştırmaları çok başarılı olmuştur. Bu ağaçlandırmalarda dikilen fidanlar hızla gelişmiş ve alan kısa zamanda kapanarak ormana dönüşmüştür. Alemdağ Orman İşletmesi'nin 97 787 ha'ı orman alanının 23 00 ha'sının (¼'ü) ağaçlandırılarak bozuk koru ormanlarının koru ormanına dönüştürülmesi büyük bir başarıdır.

ORMAN ALANLARININ KORUNMASI VE YÖNETİMİ OTURUMU II

ODUN KÖMÜRÜ VE SEYYAR MADENİ KÖMÜR OCAKLARINDA ÜRETİM VE ÇEVRESEL OLGULAR

Prof. Dr. Yener Göker , İstanbul Üniversitesi Orman Fakültesi, Orman Endüstri Mühendisliği Bölümü, Odun Mekaniği ve Teknolojisi Anabilim Dalı Tel: 0(212)2261 00 – 14 hat

ÖZET

Odun kömürü (mangal kömürü) bünyesinde kükürt içermesi dolayısıyla çok çeşitli kullanım yerlerinde değerlendirilmektedir. Son yıllarda bu ürüne toplumun talebi gittikçe artma göstermektedir. Buna neden olarak son yıllarda doğaya dönük rekreasyonel faaliyetlerin artması ve endüstriyel amaçlı olarak yeni kullanım alanlarının açılması gösterilebilir.

Geçmiş yıllarda mangal kömürü torluklarda üretilirken bugün onun yerine özellikle Balkan ülkelerinde metal ocaklar yaygın şekilde kullanılmaktadır.

Metal ocaklarının gelişmekte olan ülkelerde basit bir teknoloji ile yapılabilmesi uzun yıllar kullanılabilirlik imkanı vermesi, sökölüp takılmak suretiyle kolayca yer değiştirmesi, kömürleştirilecek ağaç malzeme kalite isteklerinin diğer eğitim sistemlerine göre geniş sınırlar arasında bulunması, odun hammaddesinin bulunduğu yere taşınması yaygın şekilde tercih edilmelerinin nedenlerini oluşturur.

Seyyar Madeni Kömür Ocakları'nın avantajı aşağıdaki gibidir.

1. Bu ocaklarda hava girişi ve gaz çıkışı iyi kontrol edilebilmektedir.
2. Vasıfsız personel bile hızlı ve kolay işletebilir.
3. Sabit bakım giderleri daha azdır.
4. Verim yüksektir. (% 25)
5. Üretilen kömürün tamamı kullanılabilir. Torluklarda bir miktar kömür zeminde kaybolmaktadır.
6. Kapaklar uygun yapılı ve zemin iyi drene edilirse bol yağmurlu bölgelerde de kullanılabilir.
7. Çok çeşitli niteliklerdeki odunu materyal kömürleştirilebilir. (sert odunlar, yumuşak odunlar, çalılar, artıklar.)
8. Toplam kömürleştirme süresi 2 – 3 gündür.

BEYKOZ İLÇESİ'NDEKİ ORMANLARDA HAVA KİRLİLİĞİNİN ETKİSİ

Doç. Dr. M. Ömer Karaöz İ.Ü. Orman Fakültesi Toprak İlmî ve Ekoloji Anabilim Dalı , Bahçeköy – İstanbul Tel: 0(212) 226 11 00/ 14 hat Faks: 0(212) 226 11 13

ÖZET

İstanbul özellikle kış aylarında hava kirliliğinin yoğun olarak yaşandığı bir ilimizdir. Son yıllara kadar düşük kaliteli, kükürt oranı yüksek linyit kömürünün ısınma amaçlı kullanılması hava kirliliğini arttıran önemli bir etken olmuştur. Doğalgaza geçme çabaları ise ne yazık ki İstanbul'un tamamına yaygınlaştırılamamıştır. Kaldı ki doğalgaz kullanımının da hava kirliliğini ortadan kaldıracıcağıni söylemek mümkün değildir. Ayrıca tamamen doğalgaz kullanımına geçilse bile özellikle Rusya ve Avrupa üzerinden gelen ve kirletici ile yüklü hava kütleleri İstanbul İli'ni etkilemeye devam edecektir. *

Daha önce İstanbul şehir merkezi, Belgrad Ormanı ve Ömerli Havzası'nda yapılan yağış sularının asitlik derecesi ölçüm sonuçları özellikle kış aylarında yağışların önemli ölçüde asitleştiğini göstermektedir. Bu durum havadaki yüksek oranda kükürtdioksit ve azotoksit gazlarının varlığı ile açıklanabilmektedir. Yapılan hava ölçümleri bu durumu ortaya koymaktadır. İstanbul İli'nin kuzeydoğusunda yer alan Beykoz İlçesi'nde 1990, 1991 ve 1993 yılları ölçümlerine göre SO₂ konsantrasyonu değerleri sırasıyla 224, 307 ve 208 µg/m³ dür. Bu değerler orman ağaçlarının dayanabileceği sınır değerlerin oldukça üzerindedir

Son yıllarda tüm dünya ile birlikte Türkiye'nin birçok yerinde görülen hava kirliliği kaynaklı orman ölümleri olayı Beykoz İlçesi ve çevresindeki ormanları da tehdit eder boyuttadır. İstanbul'un içme suyu ihtiyacının büyük bölümünü karşılayan bent ve barajlara kaliteli ve bol su sağlayan Beykoz İlçesi ve çevresi ormanlarının hava kirliliği etkisi ile yok olması su ve toprak gibi temel yaşam kaynaklarının da yok olmasına neden olacaktır. Su üretimi dışında odun hammaddesi sağlayan, rekreasyonel, estetik, iklimi düzenleme, ulusal savunmaya katkı, sağlık gibi işlevleri olan bu ormanların korunması gerekmektedir.

Bu çalışmanın amacı hava kirliliğinin orman ağaçları üzerindeki etkilerini, yapraklardaki kükürt birikimleri ile ortaya çıkarmaktadır.

İNSAN VE ÇEVRE SAĞLIĞI YÖNÜNDEN ORMANLARIN ÖNEMİ VE KORUNMALARI

Yard. Doç. Dr. Ali KÜÇÜKOSMANOĞLU İstanbul Üniversitesi Orman Fakültesi, 80895

Bahçeköy – İstanbul Tel: 0(212) 226 11 00 / 14 hat Fax: 0(212) 226 11 13

Yard. Doç. Dr. Ahmet HAKYEMEZ İstanbul Üniversitesi Orman Fakültesi 80895 Bahçeköy – İstanbul

Tel: 0(212) 226 11 00 / 14 hat Fax: 0(212) 226 11 13

ÖZET

İnsanın çevresel açıdan üç ana etkisi olduğu söylenmektedir. Bunları insanın bir taraftan şehirleşme, bir taraftan endüstrileşme ve diğer taraftan da kimyevi maddelerin kullanılması yüzünden çevreyi bozması şeklinde ifade edebiliriz. Bu üç ana faktör, bir taraftan hava bir taraftan su ve bir taraftan toprak gibi büyük üç fiziki çevre insan hayatı ile doğrudan doğruya ilişkili bulunmaktadır. Orman canlı ve cansız çevresiyle sıkı bir ilişki içindedir. Hatta diyebiliriz ki orman, var olduğu ortamın bizzatı bölünmez bir unsur, yaşayan bir parçasıdır. Ormanın öncelikle canlı çevre, özellikle (insan ve hayvanlarla) ilişkilerine göz atarsak görürüz ki, orman onlar için geçmişte sadece bir besin kaynağı değil, aynı zamanda onları kötü hava hallerinden koruyan bir örtü, yuvalanmaları için bir mekan, düşmanlarından saklanmada elverişli bir ortam olmuştur. Zamanımızda ileri ülkelerde mevcudun korunması yanında sahasının genişletilmesi zarureti inanan ormanların sağlık üzerinde önemli etkileri vardır.

Doğanın en büyük ve görkemli bitki varlıklarından ağaçlar ve bunların oluşturduğu topluluklar, bilhassa orman ise, yeşil alanların en önemli ve çevre sağlığı açısından en etkili unsurunu oluştururlar. Kendilerine özgü iklim, hava, mekan ve bir çok şifalı bitkileri içeren ağaçlarla bezenmiş yeşil alanların, günümüzün endüstri ve büyük kent insan toplumlarının genel sağlığı ve insan – çevre ilişkileri açısından hayırlı yönde bir çok fonksiyonları vardır.

Genel olarak bitkiler, bu meydana ormanlar havanın sağlıklı olmasında iki türlü etki yaparlar. Birincisi oksijen üreticisi olarak, ikincisi de çeşitli kaynaklardan havaya bırakılan kirlenici maddelere karşı doğal bir filtreleme tesiri olarak. Her iki bakımdan orman diğer bitki formasyonlarına ve türlerine nazaran üstünlük gösterir.

Dünya karalarının halen % 32.3 ' ü ormanlık alanlardır. Buna çalılık ve açıklıklar dahil değildir. Ormanlık alanların oranı Avrupa' da (eski Sovyet Rusya hariç) % 29.3, Rusya 'da % 34.4, Kuzey Amerika'da % 38, Güney Amerika' da % 47.1, Orta Amerika'da %26.1 (Türkiye kadar), Afrika'da % 23.6, Asya Kıtasında (Rusya hariç) %18.5.

Bilindiği gibi bugün orman ürünlerinin 6000 dolayında kullanım yeri vardır. Bununla beraber ormanların topluma sundukları fakat ölçülemeyen hidrolojik, antierozyonel, iklimatik, toplum sağlığı, tabiatı koruma, estetik, rekreasyon, ulusal savunma ve bilimsel fonksiyonlarda mevcuttur. Ormanların çok yönlü olan bu fonksiyonlarını yerine getirebilmesi için canlı ve cansız faktörlerin oluşturduğu zararlardan korunması gerekmektedir.

Yeşil alan sorunu, özellikle İstanbul kenti açısından incelendiği takdirde ortaya çıkan sonuç tüyler ürpertecek kadar korkunçtur. Gerçekten bir kere dünyada genellikle kabul edilen standart kişi başına 25 – 30 m² iken bizde bu sayı 7 m² olarak kabul edilmiştir. İstanbul ' un yeşil alanları bu çok mütevazı sayısında altındadır. Türkiye'nin en yeşil kentlerinden biri olan bu kentte kişi başına düşen yeşil alan miktarı 1,5 m² ye kadar inmiştir.

Ormana zarar veren faktörler arasında daima önemini koruyan yangın Türkiye ormanlarının ve bu arada İstanbul ormanlarında sürekliliğini tehlikeye sokan etkenlerin en önemlilerinden biridir. Bununla birlikte İstanbul ilindeki ormanları tehdit eden faktörlerden açma ve yerleşmeler ile maden ocaklarının neden olduğu zararları da dikkate almak gerekmektedir.

Buraya kadar yapılan açıklamalardan anlaşılacağı üzere özellikle hızlı nüfus artışı, plansız ve programsız kentleşme ile birlikte sanayinin plansız geliştiği İstanbul gibi şehirlerde yeşil alanlar ve özellikle ormanlar acımasızca ortadan kaldırılmaktadır. Bu nedenle mevcut yeşil alanlar ile ormanların korunması yanında konu ile ilgili bir çok tedbirlerin alınması gerekmektedir.

MADENCİLİK SEKTÖRÜ ÖRNEĞİ İLE ÇEVRE VE GERİ KAZANIM

Ar. Gör. Peysaj Yük. Mimarı Mine FANUSCU İstanbul Üniversitesi Orman Fakültesi, Peysaj Mimarlığı Böl., Peysaj Teknikleri Anabilim Dalı 80895 Bahçeköy – İstanbul Tel : 0(212) 226 11 00 - 393 Faks : 0(212) 226 11 13 E. posta : minef@ hotmail.com minef@ turk.net
Ar. Gör. Orman Yük. Müh. Aynur AYDIN İstanbul Üniversitesi Orman Fakültesi., Orman Müh. Böl., Ormancılık Hukuku Anabilim Dalı , 80895 , Bahçeköy – İstanbul Tel : 0(212) 226 11 00 - 394 Faks : 0(212) 226 11 13

ÖZET

Endüstri Devriminden sonra hızlanmaya başlayan ve son dönemde ivmesi artan kentleşme sonucunda , bugün bir çok kentimizde ve özellikle İstanbul gibi metropoller ekolojik anlamda dengenin bozulmasından kaynaklanan çok ciddi sorunlarla karşı karşıyadır.

Madencilik sektörü kalkınmada önemli bir yer tutmaktadır. Bu nedenle ülkemizde planlı kalkınma politikalarının uygulandığı 60 ‘lı yıllardan bu yana üretim düzeyini arttırabilmek için, bu kaynakların en yüksek düzeyde ve etkin kullanımının sağlanması hedeflenmiştir. Ancak madencilik sektöründe , üretim sürecinde çevre sorunlarının göz ardı edilmesi , doğal kaynak ve çevre tahribatına yol açmıştır.

Binlerce hektar olan ve geri kazanım yolu ile her türlü kamu yararına hizmet verebilecek olan bozulmuş açık maden alanlarının yenilenmemesi, bunun yasal prosedür içinde yaptırımları olan bir düzenlemeye tabi kılınmaması ve bu alanların geri kazanımının teşvikinin sözkonusu olmaması, İstanbul ve yakın çevresinde karşılaşılan sorunların boyutlarını daha da genişletmektedir.

Bu amaçla, çalışmamızda hammadde üretiminin sağlanması için bozulan arazilerin sürdürülebilir kalkınma doğrultusunda doğaya, kente ve insana en faydalı biçimde geri kazanılması için uygulanacak yöntemlere dair bir öneri ele alınacaktır. 3213 sayılı Madencilik Kanunumuz ile Amerika Birleşik Devletleri’ nde 1977 yılında yürürlüğe giren ve halen yürürlükte olan “ Yüzey Madenciliğini Kontrol ve Yenileme Kanunu (Surface Mining Control and Reclamation Act/Public Law 95- 87)” ele alınıp bu model üzerinde ülkemiz açısından çözüm önerisi getirilmeye çalışılacaktır.

ORMANLARDAN YARARLANMANIN HUKUKSAL ÇERÇEVESİ

Ar. Gör. Orman Yük. Müh. Aynur Aydın , İstanbul Üniversitesi Orman Fak., Orman Müh. Böl., Ormanlık Hukuku
Anabilim Dalı , 80895, Bahçeköy – İstanbul
Tel: 0(212) 226 11 00 - 393 Faks: 0(212) 226 11 13

ÖZET

Dünyanın hızla değişen ve ilerleyen bir süreç içinde bulunduğu ve bu sürecin çevre aleyhine gelişim gösterdiği ortadadır. Bu olumsuz gelişmeler, farklı şekilde, oranda ve farklı zamanlarda görülse de artık gözardı edilmeyecek durumlara ulaşmıştır. Nitekim, insanlığın devamını sağlamada temel koşul olan “sağlıklı bir çevrede yaşama hakkı”nın gözardı edilebileceğini düşünmek dahi ürkütücüdür.

Çevre aleyhine süregelen bu döngü, ormanlarla da doğrudan etkileşim içindedir. Özellikle şehirlerde artan nüfusun baskısı, ağırlığını yeşil alanlar üzerinde fazlasıyla hissettirmektedir. Bunun doğal sonucu olarak da yeşil alan ve insan sayısı arasındaki denge, yeşil alanlar aleyhine değişmektedir. İstanbul yeşil alanlarında bu denge değişimi açıkça görülmektedir. Maalesef, çevre insana ve onun kurduğu sürekli “alma” esasına dayanan benmerkezli sisteme karşı yalnız bırakılmıştır. Bu yalnız kalma durumu, sözkonusu olan hukuk, hukuksal iş ve işlemler olduğunda yerini “savunmasız kalmaya” bırakmaktadır.

Bu çalışmada öncelikle mevcut hukuk sistemimiz içinde şehirlerdeki yeşil alanları korumayı hedefleyen genel düzenlemeler kısaca özetlenecektir. Genel biçimde sunulan özetin ardından, yeşil alanların büyük bir bölümünü oluşturan ormanlar üzerinde durulacaktır. Mülkiyet durumlarına göre ormanların özellikleri ve onlardan yararlanma usulleri belirlenecektir. Son yıllarda mülk edinmek için ormana olan yönelim, artan rant kavgası ve bunun sonucunda oluşan kanunsuz yerleşimler üzerinde durulacaktır. Ayrıca işgallerin yanısıra, kaynağını kanundan alan ama çeşitli tartışmalara da yol açan yasal yararlanmalara (irtifak hakkı, izin ..) değinilerek bu konu çeşitli yönleriyle ele alınacaktır.

Tüm bu genel verilerden sonra Beykoz çevresinde yeralan ormanlar konusu üzerinde durulacaktır. Beykoz İlçesi mevcut orman varlığıyla, İstanbul orman alanlarının önemli bir oranına sahiptir. Bu özelliğin yanısıra orman ve denizi bileştiren doğal güzellikleriyle insanların ilgisini çekmiş ve yeşile olan eğilimden nasibini almıştır.

Doğal güzelliklerin korunması gereği kendini göstermiş ve 1995 yılında Sit alanı ilan edilmiştir. Ancak bu kararın ne derece koruyucu olduğu tartışılabilir. Yine de çevre her zamanki yalnızlığına terk edilmemiştir. Beykoz İlçesi’nin Boğaziçi öngörünüm bölgesinde yer alması, yörenin ayrıca Boğaziçi Kanununa tabi olmasını da beraberinde getirecektir. Konunun bu yönü de hukuksal çerçevede incelenmeye çalışılacaktır.

Tüm bunlardan da ayrı olarak son yıllarda adı sıkça duyulan ve yine orman olaylarının tarihine sebebiyet veren “özel orman” kavramına değinilecektir. Çünkü Beykoz İlçe sınırları dahilinde % 6 inşaat iznine tabi olup üzerinde bunu aşan yapılaşma bulunan özel orman alanları bulunmaktadır. Konu özel ormanların hukuksal statüsü ve inşaatın sınırlandırılması açısından ele alınacak ve fotoğraflarla ortaya konulmaya çalışılacaktır. Sonuç olarak da ele alınan verilerden hareketle ve özellikle Beykoz İlçesi adına olası tehlikeler ortaya konulacak ve bunlara karşı alınabilecek önlemler tartışılacaktır.